

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

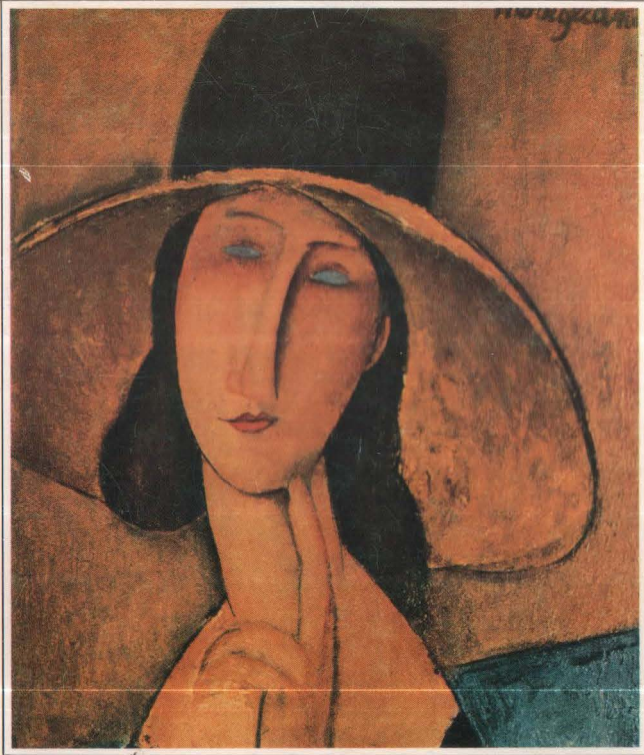
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nezihe Meriç
SULAR
AYDINLANIYORDU
SEVDİCAN

Nezihe Meriç
SULAR
AYDINLANIYORDU
SEVDİCAN

TÜRK YAZARLARI

**Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Özal Basımevi'nde basıldı. (1992)**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Nezihe Meriç
SULAR
AYDINLANIYORDU
SEVDİCAN

OYUN
İki Bölüm

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.

Bâbüâli Caddesi No. 19 Kat 2, 34410 Cağaloğlu, İstanbul

Telefon: 528 61 13 Fax: 513 51 88

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ISBN 975.510.440-2
© Nezihe Meriç / Can Yayınları Ltd. Şti. (1992)

SULAR AYDINLANIYORDU

(durup dinledi birkaçı)

OYUN

İki Bölüm

1. BÖLÜM

(Bu oyunu bir tek kadın oyuncu oynayacaktır. Öyle düşünölmüş, ona göre düzenlenerek yazılmıştır. Oyuncunun çevresinde bulunan kişiler, oyuncu tarafından var sayılmakta, sahnede görünmemektedirler.)

BİRİNCİ KADIN– 70-75 yaşlarında bir İstanbul hanımı. Saçlarını topuz yaparak toplamış, başörtüsünü kulaklarının arkasına atmıştır. Altın çerçeveli gözlük takar. Üzerinde, iyi kumaştan, uzun yünlü bir elbise vardır. Tabakası, çakmağı, küçük sigara ağızlığı yeleğinin cebinde durur. Ayağında kalın çorap ve mercan terlikler vardır. Parmaklarında akik taşlı, kubbeli bir yüzük takılıdır. Oğlunun yanında yaşamak zorunluluğundadır. Geliri yoktur. Mutlu değildir. Aşırı bir mutsuzluğu da yoktur. Sadece, gevşek ve rahat değildir. Nedenini pek açıkça bilmeden birşeylere kızmaktadır. Gelinine, oğluna, torununa vb. Çenesi oldukça düşüktür. Hele evde sıkılıp dururken bir komşusu çıkagelirse dili iyice çözölür. Anlatır anlatır... Onu mutlu kılan tek şey, dokuz on aylık torunudur.

SAHNE DÜZENİ– Boş bir sahnede, bir koltuk, bir sehpa.

BİRİNCİ KADIN– Gülteeeen! Gülten! Gülten diyorum. Nasıl bilirim malımı, nasıl bilirim. Varsa pencere önü, yoksa pencere önü. Kapı yıkılıyor, kooooş, koş. Kimmiş? Ne istiyor? Söyle gelsin, gelsin bakalım. ‘Büyök hanım buyursun diyor’ de.

(Gülten girer.)

BİRİNCİ KADIN– Söyledin mi? İyi. Gel uv bakayım şu ku-

lunçlarımı biraz. Aman aman aman amangg! Sağa sağa biraz ımmmh! Ne diye gelecekmiş bu bize acaba? Nerden esmiş? Dur bakalım anlarız. Ovvvv! Ay ay ay! Şu pencere önünden kesemedim ayağını. Hadi hadi, bahane onlar. Immmhh ımhhh! Gördün ya kavgayı, rezilliği. Bunlar da hanım işte. Aşağı taşınalım da aşağı taşınalım. Alın bakalım aşağıyı. Ommmh, aman aman... Yavaş yavaş... Kırk yıllık mahallemden, konumdan komşumdan oldum. Aaa, bu gülen Hayriye değil mi? Döndü mü bunlar mahkemeden? Ne çabuk böyle? Hangisi? Uv hadi uv. Hayriye mi haklı? Hadi ordan. Bu evde hepiniz Hayriye'nin yardakçısı zaten. Hadii... Yanşalak karı. Vara gülsün, yoğa gülsün. Ha, ha orası iyi. İyi... Amannggg... Yeter yeter. Oooof! Hadi bakayım, işinin başına. Pencere önünde görmeyeyim, ayaklarını kırarım. Ha, bana bak, ay ne diyecektim, sabah sabah akıl koymadılar ki kafada. Sürünsün şimdi mahkemelerde de gelin hanım... Şahitlik mahitlik, olsun! Görsün aşağı mahalleyi. Ha ha, bana bak, polis molis gelirse, ağzın na böyle olacak. Biz bir şey görmedik, biz bir şey duymadık. Anlaşıldı mı? Ağzını açtığını duymayacağım. Amanggg bu omuzlar aman! Dur bakayım, geldi galiba. Koş! Aaa! Seni hanım'ın sesi bu. Immmhhh! Ta kendisi. Çalçene karı. Amaaan tam sırasıydı.

(Gülten ve komşu girer.)

BİRİNCİ KADIN- Vay vay vay, ayol soğuk sular mı desek, sıcak sular mı desek! Gel anacım gel. Hoş geldin. Hadi hadiii, öyle söylemek düşer. Vefasız. Geç geç şöyle geç. Geç Allahını seversen. Al teyzenin mantosunu. Hah, öteki de geldi. Al buraya al. Al bakalım ne istiyor. Şöyle camın önüne geç be komşum. Haaaah! Sorma başımıza gelenleri. Öyle bir yere taşındık ki... Yooook, kavga kıyamet. Sabah sabah birbirlerine girdiler. Yaaa, evsahibi kiracı kavgası. Konu komşu su-

çüstüne gittiler, mahkemeye. Bizim gelin hanım da tabii. Baş şahit. Ah! Büyük sözlerim!

(Gülten ve ikinci komşu girer.)

BİRİNCİ KADIN– Gel bakalım Emine kızım. El öpenlerin çok olsun. Sen işine bak Gülten.

(Gülten çıkar.)

BİRİNCİ KADIN– Hayırdır işallah? Hıı, hıı, eee? Bak yediği naneye. Eee? Hadi ordan. Bak görüyor musun. Aman komşum, aman komşum, sen sen ol, mahallen-den dışarı adımını atma. Bana bak kızım, git söyle sen ona, ee? Hoşt köpek! Ben onun ağzının kaşığı değilim. Ben ne Cemile Hanımı gördüm, ne de öyle bir şey söyledim. Ben zaten asabi kadının biriyim. Gel-nim benden sinirli, anlaşıldı mı? Ben gelinimden bıkmışım, bir de Hayriye’yi sıçratmasınlar üzerime. Demedim kızım, demedim diyorum aaa! Ben Hayriye’yi adam yerine koyup da konuşmam bile. Bakma sen benim gelinime. Tövbe estafurullah. Ne kadar kaçarsam kaçayım böyle şeylerden, gelir beni bulur. Öyle söyle, öyle söyle, hadi kızım. ‘Masume Hanım Teyzem, öyle bir şey söylememiş’ de. Hadi. Tabii tabii, elçiye zeval mi olurmuş! Hadi güle güle, hadi bakayım kızım güle güle... Mahalle karısı bunlar komşum mahalle karısı. Ah kuş olup da burada olacaktın sabah. Görmeliydin kavgayı. Nerde o eski terbiyeler, komşu hatırları. Doğruu... E, nasılsınız komşum. Patırtıdan hatır bile soramadım. Şimdi efendim, işin esası şu: Bak şu çiçekli pencere var ya, alt kat, alt kat, ha, orada işte, Hayriye diye bir kadın oturuyor. Yaa pek meraklıdır hasbam çiçeğe. Her şeye meraklı ya, neyse günahı söyleyenlerin boynuna. Tabii! Aman anacım, bir kötünün yedi mahalleye zararı dedikleri bu işte. Yok canım! Genç kadın. Otuzunda var yok. İriyari, kuvvetli, çenebaz. Sabahtan akşama kadar atsın kahkahayı. Bizimkinin baş dostu. Eh, bok boku tabakhanede bu-

lur, ne olacak. Bakalım ne yaptılar mahkemede. Gülteen? Gitti mi Emine? İyi iyi. Yok bir şey, öyle sordum. Bir yorgunluk kahvesi yap Seniha'nım teyzene. Köpüklü olsun. Bizimki mi? Hep bildiğin nalet! Homur homur homur homur... Öğretmen olmuş, ama adam olamamış. Doğru. İyi dedin. Eee, anası fabrikalarda çalışan kadından işte bu kadar hanım olur. Ne beklersin komşum. Kızını da yetiştirdi kendi gibi. Gelir şimdi görürsün. Zirtullahi kiram! Getir bakalım. Aferin köpüklü olmuş. Al komşum, al al şunu al sen. Büyüdü büyüdü, ama akıl bir karış yukarda. Eski Gülten. Hep bööööyle gideceksin. Hadi bakayım o nakış işaret koyduğum yere kadar bitecek. Kulağın çocukta olsun. Yak Seniha'cım yak. Neydi o şarkı, uşaktır galiba, pek severim. 'Pür ateşim açtırma ağzımı zihnar- Zalim beni söyletme derunumda neler var.' Geçti gitti bir ömür işte. Ne gördüysem kocamın sağlığında gördüm. Elim sıcak sudan soğuk suya değişmedi. Ondan sonrası... Na attı kahkahayı gene. İyi geçti zahir mahkeme. Aman ne neşesi be komşum. Öyle deme. Eh tabii, içinden gelmese gülmez. Dünya arsız ile gamsızın.

(Gülten küçük bebekle girer.)

BİRİNCİ KADIN- Vay vay vay, sultan hanım uyanmış da, güzel hanım uyanmış. Terli olmayaydı? İyi. Filiiiiiz, kızımım. Kim gelmiş, kim gelmiş yavrum, kim gelmiş kızım? Tel sarar kızım tel sarar, tel bulamazsa ne sarar... Ha haaaav, tıpkı Osman'ın küçüklüğü. Allah burada olsun güldü yüzüme. Büyüğü bilirsin ya, anasının modelidir. Bak teyzesi, bak şimdi: Bastır Gülten Ablası bastır. Nasıl sarılır bak Gülten'e. Ölme sen emi! Hadi, hadi benim kızım, nây nay şininininay, nay nay kızıma ninanay, hoppala şininay nay nay nay... Düştüüü... Yok anam yok anam olmadı bir şey. Hadi canım, hadi senii... Götür de sütünü içir. İltiver azı-

cık.

(Gülten ve bebek çıkar.)

BİRİNCİ KADIN- Bu da benim gönlümün eğlencesi işte. Bazan çekemiyorum. Çıkıp gideyim diyorum. Tabii, bilirsin, sevenim sayanım çok Allahıma şükür. Ama kilitsiz kreksiz kalmasınlar diyorum. Bi de buna kıyamıyorum. Bizim efendi kalksın da görsün kıymetli Masume'sini evlt kapısında. Tabii mecbur. Eşsek gibi mecbur. Hani ne demişler. ALTIN direk olsan, yontar yontar kullanırım ben seni. Ama pek zor komşum pek. Immmhhh, döküldü seninkiler. Mahkeme dönüşü. Tuh tuh... Hiç insanlık kalmadı be anacım. Bak bak bak, pek allak bullak hepsi. N'aptılar acaba? Na bak komşum, Hayriye de pencerede. Hiç oralı değil. Edepsiiiiiz. Aman pek edepsiz komşum, bildiğin gibi değil. Vallahi, Cemile Hanıma bakarsan, evi baya baya işletiyor. Tövbe tövbe. İşin ucu uzun dedim ya! Hı? rer. Dışarıya ryor. Eh, güzel ryor, neme gerek şimdi. Güzel de hınzır. Boy bos, ela gözler, aslan gibi. Ama ne fayda. Allah ıslah etsin. Geçenlerde, 'nasılsın teyze' diye uğramış. Ben de tuttum, buna, gençliğimde rdğm bir iki parça danteli gösterdim. Sen mi-sin gösteren, 'Aman teyze, bunlar el değmemiş gibi, müşteri bulayım da dışarıya r,' diye tutturmaz mı? Yok anam yoook, tamah karıninki. Kocasının kazancı yerinde. Sözde boş duramazmış. Bahane. Yaa, bak densizin zoruna bak. Koskoca müfettiş anası, işçi karılar gibi, ona buna dantel recek. Tövbe büyük sözüme. Haaavvvhhh, kadın üstüme üstüme, 'Aman teyze bu zamanda müfettiş analığı falan para etmiyor. Cebinin harçlığı çıksa, evin bir deliği tıkansa...' diye... Aman ne oldum komşum, ne oldum anlatamam. İki gün başımın ağrısı durmadı. Gelinin fişteği olmadığı ne malûm! Geldi senin zilli. Kalk kalk komşum, benim odaya geçelim. Geç, geç anam şu kapıdan. Gl-

teeeen! ay koy kızım. A, içeriz camın önünde bir ak-
şam ayı.

(BİRİNCİ KADIN *ve komşu çıkarlar.*)

(İKİNCİ KADININ oyununun ilk yarısı)

İKİNCİ KADIN– *On altı, on yedi yaşlarında bir genç kız. Saçlarının ve giysilerinin göze batan değişik bir görünüşü yoktur. Düz, rahat, spor, renk uyumu olan bir giyiniş. Çağdaş, yaşına uygun. Çocuklukla genç kızlık arası bir havası vardır. Sevimli, yaramaz, haşarı, neşeli bir kızdır. Okumuş, okuduğunu anlamış, akıllı bir kız olduğu her halinden bellidir. Öyle ki, o ele avuca sığmaz görünüşünün altında, dünyayı, insanları, hayatı düşünen, anlamaya çalışan, yüreği inceliklerle dolu bir genç kız hemen sezilir.*

SAHNE DÜZENİ– *Birinci kadının sahnesi.*

İKİNCİ KADIN– Heeeeey Gülteen! Kooş koş radyoyu aç. Çabuk çabuuuk! Çabuk, dur kaç, hey radyo nerde? Gözümün önünde duran radyoyu göremiyorum. Hangi istasyonda bu çalan. Bayılıyorum buna. Haah yakaladım. Ta ta ta ra ta ra taaa, tat tara tat taaa bir ki, bir ki hoooop! Ne figür ama! Aslan. Efendiiim? Efendim babaanne? Eee, yavaş çalınca tadı çıkmıyor ki. Gülteeeeen! Hayyyyh, korkuttun beni be. Kim var babaannemin yanında? Yaaa! Kaynatıyorlar desene. Biraz dalgageçelim öyleyse. Suuus. Gülme yau! Beni de güldüreceksin. Babaanneeee, babaanne, izin verirseniz yanınıza gelebilir miyim? Öyle miii? Ben de nasıl özlemiştim Seniha'nım Teyzeyii! Hoş geldiniz Seniha'nım Teyze. Felâket nezleyim, elinizi öpmeyeyim. Nasılsınız? Komşular falan? Teşekkür ederim geçtim. Hayır doğrudan doğruya. Üniversite sınavlarına hazırlanıyorum. Evet Selmin'le beraberiz. Teşekkür

ederim. Ben sizi rahatsız etmeyeyim. Hoşça kalın. Selmin'e selâmlar. Hiç aramıyor beni. Poooooff! Hay ölüyorum. Fena şıştı babaannem. 'Kız kız değil yalı kazı-ğı komşum. Öyle el öpsün, hal hatır sorsun, nerdeee! Anasının kızı. Anasına bak kızını al. Meşhur meseldir.' Neyin var senin? Dalga geçme şimdi. Ağlamışsın. Babaannem mi gene? Aldırmaa! Aslan. Şu ojeye bak. Ne renk ama. Ben sana ne diyorum: Babaannem ihtiyaaar. Aksi kadın işte. Sen annemle bana bak. Biz senin o nazik yüreciğini incitirsek o zaman başka. Sen sabah gördün mü benim halimi? Derse yarım saat geç gittim vallahi. Öyle komikti ki! Mikrim Hanım-la Cemile Hanım öyle avaz avaz bağırdıkça, Hayriye Ablanın gülmesi geliyor, biliyor musun, bir görsen! Sesini de çıkaramıyor. Onlar bağırdıkça, bu perdeleri kapamış fır dönüyor ortada. Aaaaa, bak bak bak. Kız laflara bak. Aaaa, bak bak, orospu -pardon- diye bağı- rıyor. Aaaa, bak bak neler diyor. Tuh tuh vah vah vah?.. Ben nasıl gülüyorum, nasıl gülüyorum görsen. Şu radyoyu kapayıver. Felâket bozuldu sinirlerim val- lahi. Pof! Ha, derken polis geldi. Hani mahkemeye ça- ğırdılar ya sonradan. Bunun rengi mengi uçtu. O ara- da tutturmuş, 'Kız yeni eşarbım nerede? Savcıya ayıp olmasın' diye. Bayılıyordum gülmekten vallahi. Ders- te bile, aklıma geldikçe güldüm. Evlâdım, ne tatlıdır. Heeey! Hasan'ı gördüm. Valla billa. İnanmıyor mu- sun? Gülersiiin, ireziiil! Vav! Hayriye Abla döndü mü mahkemedi? Yapma! E hani akşam üzeri dönecek- lerdi ancak. Sahi mi? Eee? N'olmuş söylesene. Sen de başladın benimle dalgaya. Yapma numara, yapma nu- mara şimdi. Babaannem seni bağlasa, sen gene bir yo- lunu bulur gidersin Hayriye Ablaya irezil. Eee? Aaoo- ovv! Sahi mi? Yaşasın adalet. Afferim savcıya. Neee? Hadiii... Vallaha mı? Yaşşşaaa! Tuh be, şu rezalete bak, kurumamış ojeler daha, hay Allah! Al benden de

sana bir iyi haber öyleyse. Hasan sana selâm söyledi, hem vallahi, hem... Efendim babaanne? Bir şey yok, Gülten'e yeni çıkan bir dansı öğretiyordum da, efendim, gülme be! Aaa, hiç işi yokmuş, öyle dedi. Gülme diyorum, pufuuf! Pekiii. Elbette babaannecim. Ben ona gösteririm gününü. Gülteeeen! Pufuuf! Gülme diyorum. Nereye kaçtın, buraya gel. Nakışını işleyecekmişsin. Babaannemin işaretlediği yere kadar bitir, yoksa, ay şimdi anlayacak güldüğümüzü, yoksa karışmam. Elin işte, gözün oynaşa olmasın... Ben gidiyorum Hayriye Ablaya. Haa, önce izin alalım bakalım. Aloo! Nesrin Hanımı rica edecektim efendim. Hayır, kimya öğretmeni olan. Evet. Teşekkür ederim. Mera-ba annecim nasılsınız? Harika haberlerim var. Ooo, biliyorsunuz demek. Öyle ya, siz de gittiniz tanık olarak. Hay Allah! Efendim? İkibuçuk saat çalıştık. Evet. Annecim, bugün ben, Nurhan, Abdullah Hayriye Ablaya bulgur pilavına davetliydik. Eğer program değişmediyse, gidebilir miyim? Çok teşekkür ederim. Hepsi iyi. Babaannem'de. Memnun. Misafiri var. Seniha'nım. Evet. Ay evet. Filiz 3 numaradaymış. Peki söylerim. İzin için teşekkürler. Aman efendim! Güle güle. Suuus! Bak şimdi ne yapacağım. Gülten, gülme, ne kikirik kızsın be. Öyle miii? Aman ne sevindim annecim bilemezsiniz. Demek Hayriye Ablayı haklı buldu savcı. Oh oh. oh çok sevindim. Ya ya, öyle olmuş. Eğer Hayriye Abla affetmeseymiş hapse girecekmiş Cemile Hanım hakaretten. Yaaa! Eveeet! Çok haklısınız annecim. İşleri böyle karıştıran hep o Cemile Hanım. Kulak kesilmiştir seninki, suus, bir gülersem rezil oluruz. Tabii annecim. Hayriye Ablanın ev sahibini de o kışkırtmadıysa eğer insan değilim. Hiç iyi bir kadın değil o değil mi anne. Bayılacağım şimdi, poop-poff! Tabiiiii, Hayriye Ablayı hepimiz çok seviyoruz. Bize neler pişiriyor, neşeli, şakacı. Cemile Hanım çir-

kin; sıska, kötü yürekli, yaaa! Hem de herkesin sırtından geçiniyor. Barsak kurdu gibi. Ona buna iş yaptırıp alavere dalavere. Hem deee, faizci. Faizcilik yapıyormuş yaaa! Tuh tuh tuh, işallah hapse girer. Hadi annecim güle güle. Gülmee, şimdi bir çıkarsa, dalga geçtiğimizi bir anlarsa görürsün. Aman da benim kara gözlü Gültenciiiiim! Hasan sağa gurban ossun gülüm! Üzülme şekerim sen. Hadi eyvallah. Telefon gelirse sesleniver.

(İKİNCİ KADIN çıkar.)

ÜÇÜNCÜ KADIN– 35-40 yaşlarında, hiçbir özelliği olmayan, sıradan bir kadın. Etek bluz giyer. Hırkasını omzuna atmıştır. Elinde saplı çantası, ayağında topuklu ayakkabıları vardır. Saçlarında belli bir özenilmişlik olmamakla beraber, berberde yaptırılmıştır. Genel görünüşü yorgundur. Alışılmış bir yorgunluk. Aslında neşeli olan yaradılışı, yorgunluğunun arasından zaman zaman çıkar. Bıkkındır. Biraz erkeksi, biraz mahallevari bir konuşma tarzı vardır. İş hayatı onu yaşlanmadan kocatmıştır. Evinde oturmaktan, evinin kadını olmaktan, başını dinlemekten başka bir şey istemez. Emekini değerlendirmek, iş bölümü vb. gibi düşünceleri olduğundan değil, yalnızca kocasının maaşı yetmediği için çalışmaktadır.

SAHNE DÜZENİ– Boş sahnede bir masa, üzerinde bir yazı makinesi.

ÜÇÜNCÜ KADIN– Günaydın! Ayyyhhhhh! Ayh, oturayım şöyle. Hoooh! Aman ne trafik, anlatamam. Vaaaay Ali Bey! Hoş geldin ayol. Ver şu elini sıkayım. Geçmiş olsun. Artık umudu kestiydik. Dedik bu adam uydurdu işini, artık aydan aya parasını almaya ya gelir ya... Dün yazmadık da şu işi. Sabah sabah bismillah demeden ister şimdi. Hüseyin Efendiiii, Hüseyin Efendi! Ahmet Efendi, nerede bu? Ha. İyi iyi. N'olursun, öyleyse sen bir çay söyleyiver bana. Olur. Hayırır! Onlar İbrahim Beye verildi. Sabri Bey, siz dip koçanlarını İbrahim Beye vermediniz mi? Öyle öyle. Sen ona sor Ahmet Efendi: Çayı unutma. Eeee Ali Bey, iyisin ya artık? İnanmaz olur muyuz canım. Sen bakma onlara. Hayyh, az daha vapuru kaçıryordum.

Sabah sabah bizim sokakta bir kavga bir kavga... Buryurun muhasebe. Bakalım efendim. 305 hanginizde? Ne diyeceğiz şimdi? Bir dakika müdür bey, şimdi hazırlar getiririm. Oldu mu olanlar. Sen yokken ne icatlar çıktı Ali Bey, bildiğin gibi değil. Amaaan aman valahi! Salladı salladı zamanında, şimdi iki ayağımızı bir papuca sokar. Sağooooo! Ahmet Efendi. Çay da çay olmuş hani. Aç açına fırladım evden. Kavgaya dalmışım. Ali Bey versene, vardır senin yanında çörek mörek, hanım besler seni. Yapma! Hı? Haa, kavga mı? Vallahi pek anlayamadım nasıl başladı, ama festivaldi yani. Efendim muhasebe. Bize gelmedi. On beş gün mü? Nasıl olur? Hayır benden geçti geçen hafta. Bilmesem söyler miyim şekerim. Sen yolla onu bana. Olur yaparız bir şey. Sarıyım değil mi? Gece geç yattık gene, ondandır. Aman, malûm, misafir. Onlar ertesi gün dokuzlara, onlara kadar yatarlar, ne olacak. Oooo! Bu ne şıklık ayol! Yahu, şu 305'e birşeyler yapın. Aşağısı bekliyor yani haa. Yapmana bak Semiramiscim, yapmana giyinmene bak. Yarın evlenince, bizim gibi avucunu yalarsın. Benden sana nasihat. Zaten zengin birini bulmadan varma kocaya. Değil mi Ali Bey? Hüseyiiiiin, Hüseyin Efendiiii bizim gene pulumuz yok! Ben seslendim ben, gel buraya. Pulumuz yok diyorum. Valla bilmem artık. Git İbrahim Beye söyle. Aman bu adamın da lanetliği tuttu mu tutar. Kızım, evlendikten sonra da çalışacaksan, hapı yut-tun demektir. Artık koştur Allah koştur. Ne kadınlığını biliyor ondan sonra insan, ne yaşadığını. Kazandığın da arada çarçur oluyor yaaa... Ha? Yok canım, ev sahibi kiracı kavgası. Bak bak insan romancı olunca nasıl ilgilenir. Valla, görünüşte öyle, ama kardeşim, aslında ekmek kavgası. Her işin başı o zaten... Sabahları sessiz, yavaş yavaş uyanmak istiyorum. Bizim evi bilirsiniz. Na böyle, kum gibi kaynar. Bir de bu kavga

tuz biber ekti. Sinirden midem... Tabii suçüstüne falan gittiler. Yaa, bildiğin gibi değil. Hah, getirdin mi pulları. Kaç paralık bunlar. İyi. Söyleyeydin, dilenciye çevirdiler bizi. Sanki babamın işi. Oh oh oh daha bunlar pullanacak. Sürüyle. Ha? Aa, sen de romanına konu arıyorsun galiba Sabri Bey. Vallahi tam senin ilham alacağın yerdir bizim sokak. Semiramis al şekerim şunları, bir de sen gözden geçiriver. Ben şu 305'i bulayım. Kimsenin aldırdığı yok baksana. Şimdii, kadının biri çıkmış pencereye, Ali Bey bak dinle, vallahi bu bizim kadınlarda hiç utanma falan yok. Ayol bunlar kanundan manundan da korkmuyorlar. Şimdi kadın bağılıyor: Seni kaltak seniiii, mahallemizin adını çıkaracaksın bilmemneeee... Buyurun muhasebe. Kimii? Burası daire daire. Bağırır tabii. Oğooo, daha ne kavgalar olur. Ben Kasımpaşa'da büyüdüm kardeşim, bilirim bu işleri... Sen roman yazarken, gel bana danış. Kim? Ha, bağırın Cemile diye bir kadın. Bohçacı. Yok canım, ben na şu kadardım, o bohçacılık yapardı. Yaşlı kadın. Ama bütün mahallenin Alikıranıdır. Sokağın fakir kızlarına, dullara falan o iş verir. Ha? Hayır hayır, makine işleri, el dikişleri falan. Mahmutpaşa işi tabii canım. Anasının gözüdür kiii... Yok canım, ucuza işletip pahalıya satıyor anladınız mı, kârıyla da yan gelip geçiniyor yorulmadan. Aman aman, malın gözüdür vallahi. Yok yahu bu 305. Bulamıyorum. Bir de Hayriye'miz var. Ama o, bir âlemdir. Görseniz bayılırsınız. Nasıl canlı, nasıl hayata bağlı... Öyle olmalı vallahi. Durmadan çalışır. Bir dakikası boş geçmez. Herkesin işine yetişiyor kızım şaşılacak şey. Hem de ıh demez. Haaaay ömürsün vallahi Ali Beeey. Vallahi servis neşesini buldu sen gelince. Aa Sabri Bey, vallahi kadınlara meraklı dersiniz ama... Haaa, bak o başka. Roman yazacaksan parayla olur bu iş. Değil mi Semiramis? Pek ciddisin bugün.

Eee, ar yılı değil, kâr yılı demişler. Doğru vallahi Ali Bey iyi dedin. Ben evimdeki hır gülden bıkmışım. Sen Sabri Bey yazacaksan, Hayriye'yi yaz Hayriye'yi. Bayılırsın vallahi görsen. İnsanda ne gam koyar ne kasavet. Kızım, kadının içi kaynıyor biliyor musun! Şimdi, pencerenin önünde oturmuş dikiş dikeyor değil mi, bir bakarsın, yallah çarşıya. Nereye? Doğru sokağın çocuklarına şeker almaya. Vallahi. Akşam üzeri işten dönen, gezmeden dönen çayı hazır bulur. İlle herkes Hayriye'ye bir uğrayacak. Kadın, erkek, tabii tabii kim olursa. Doğru, kulüp gibi. Bizim sokakın kulübü. Üşenmeden kalkar onlara börekler hazırlar, ne bileyim kurabiyeler yapar. Birşeyler işte. Atar kahkahayı, atar kahkahayı ondan sonra. Biri sınavlara girecek değil mi? Doğru Hayriye'ye. Sabaha kataronunla oturur. Çay pişirir, mısır patlatır. Yün örür, dantel örür. Doğru dedin vallahi, ateş gibi kadın. Ha? Kavga mı? Pek anlayamadım ki. Anlatayım, anlatayım ya kızım, Sabri Beye romancı gibi anlatmak gerek. O da bende yok. Senin anlayacağın Sabri Bey, Ali Bey, bu üçüncü devre raporları bizde kalıyor değil mi? Tamam. Yazdım hepsini. Senin anlayacağın, vallahi ters yazdırdınız bana. Haa bizim bu Hayriye, sokakta, Cemile'ye iş yapanlara akıl veriyor. Diyor ki, işi, Cemile'den alacağınıza gidin toptancıdan alın. Cemile'ye vereceğiniz komisyon cebinize kalsın. Tamam mı! Cemile de bunu duyunca, vay efendim vaay... Kızılca kıyamet kopuyor. İşte, olmuşu olacağı bu, ama pek bir namus mamus diye bağırıyorlardı. Orasını anlayamadım. Yaa, Semiramiscim, ekmek aslanın ağzında. Onun için kızım, sen, paralı bir koca bulmaya bak ablanı dinle de. Dayar sırtını rahat edersin anladın mı! Hüseyin Efendiii... Yoksa bizim gibi, gün görmeden kocarsın. Ben mi? Vallahi sıkılmam. Bugün Hasan'ın işleri yoluna girsin, bir gün çalışırsam adam değilim.

Aman ne meslek aşkı allahaşkına Ali Bey, ekmek aşkı bizimki. Bıkmışım yıllardır. Dairenden eve, evden daireye. Arada koş çarşıya, koş pazara. Cumartesi pazar, çamaşırdı, ütüydü... Hayat mı allahaşkına. Şöyle bir ayağımı uzatıp oturamadım. Amanın bu rapor da burada bekliyor daha. E Sabri Bey, bir çay ısmarla bari anlattıklarına karşılık. Öyleee, benimki Osmanlı kafası. Aman ne demezsiniz ya, kadınlar çalışmasa daireler batacak. Ya, yaaa... İyi işte, siz çalışın da kurtarın memleketi. Ben kendimi kurtaramamışım, nerde kaldı... Var bir parasız kocaya da görürsün. Ne bunlar gene Hüseyin Efendi? Nesi eksikmiş? Koy şuraya koy. Yahu şunların tozunu... Almıyorsunuz ya. İnsanın ne üstü kalıyor... Bezi şöyle bir gezdirdiniz mi yaplapşap, tamam. Çay demlendi mi? Aman korkar mıyım Ali Bey. Hadi bir de Ali Beye şöyle. Getir yahu hepsine benden. Nasıl olsa Sabri Bey romanı yazınca kırışacağız parasını. Aaaa, sana ne kaldı ayol? Bir kâğıda geçirmek değil mi? Ali Bey bir sigara ver de, çayların maliyeti düşsün. Yok canım! Nerde bizde o talih. Bir kenara iki kuruş koyabiliyorsak iki gözüm kör olsun. Ne olacağı var mı? Gel bizim yaşımıza da anlarsın. Yok kardeşim, Avrupa mavrupa bize kalmamış. Benim istediğim, bak nasıl bilir Ali Bey, şöyle deniz gören bir yerde, kutu gibi bir daire. Bir isteğim de sabah uykusu. Sabah oldu mu, şöyle gerine gerine, sessiz bir evde uyanmak. Oooooh! Şöyle işimle gücümle anladınız mı! Amaaaan! Hayâli bile güzel vallahi. Yemeciğini yaparsın, şöyle canın istedikçe uzanır, tatlı tatlı kestirirsin. Konun komşun, kıyın köşen... Bu ne bu bizimki? Ne kadına benziyor, ne erkeğe. Allah canını almasın Ali Beeeee! E, bu kadar olur. Aa, bu da bozdu bizim kavgayla. Ayol romancı değil misin, geri yanını uydur gitsin. Buyurun muhasebe. Evet, evet. Evet efendim. Ali Bey bugün başladı işe efendim. Ben

geleyim efendim. Peki. Tam festival vallahi. 305 gene çıktı piyasaya. Şu dosyalara bak. Taşıyabilirsen taşı. Buraya bizim Hayriye gibi kuvvetli bir kadın gerekli kardeşim. Sular kesildi değil mi, kadın, alt kattan doldurduğu gibi iki kova suyu, gık demeden beşinci kata çıkarıp teras yıkıyor. Ha? Yoo, komşusu ihtiyar bir madam var. O yıkanmış terasta güneşlensin diye. Tabii. Arkadan da sırtladığı gibi madamı doğru terasa. Vallahi. Semiramis şekerim eteğim sarkıyor mu? Hadi ben gidiyorum fedai. Memleketi kurtaracağız ya! (ÜÇÜNCÜ KADIN çıkar.)

DÖRDÜNCÜ KADIN– 65-70 yaşlarında bir İstanbul halk kadını. Yaşına göre daha çökük görünür. Uzun pazen entarisinin üzerine, karışık, artık yünlerden örülmüş bir yelek giyer. Onun üzerinde de, yeldirmemsi bir manto vardır. Siyah başörtüsünü, yemenisinin üzerinden bağlamıştır. Ayağında kalın yamalı çoraplar ve kunduramsı kalın, kaba ayakkabılar vardır. Ağzı bozuk, şirret, edepsiz bir kadındır. Ahlâk kurallarına karşı davranışı aşırı bir ilkelliktedir. Ekmeğini yaşamla çarpışa çarpışa çıkardığı bellidir. Küfürcü, erkek gibi kalın sesli, hınçlı bir kadındır. Hırs içindedir. Her şeye karşı bir hırdır bu. Hiç kimseyi sevmez. Yorgundur. Öyle ki, yorgunluğuna bile kızmaktadır. Kavgacıdır. Kavgı ettiği zaman canlanır. Dipdiri olur. Ancak o zaman yaşama isteği duyar sanki.

SAHNE DÜZENİ– Boş sahnede, bir tek yamalı yer minde-ri.

DÖRDÜNCÜ KADIN– Allah boyunu bosunu devirsin işallah. Allaaaaah bir şeycikler demem. Ayyyyyh ayyyhhhhh amaaaaaan. Samiyeeeee, gel kızım gel, gel gelinim gel geeeeel, gel al şunları elimden. Aaaahh aahhh! Kaltak, orada da oynattı maymununu.
(Samiye girer.)

DÖRDÜNCÜ KADIN– Al kızım boşalt şu fileyi. Ah! Uğramadan edemedim. Uğramadan edemedim pazara. Ateş pahası bugün gene. Ah! Ateş pahası. Ah... Ah... Ateş pahası. Kaltak oynattı maymununu. Na şurama da girdi bir meret sancı. Ha? Ne yapacağız, barıştırdı savcı. Ah barıştırdııı. Hak hukuk kalmamış memlekette. Kalmamış. Gün orospunun. Gün orospunun.

Bak kapı çalınıyor.

(*Samiye çıkar.*)

DÖRDÜNCÜ KADIN- Kiiiiim? Samiyeee kim diyorum?

Gelinler götürsün seni de nalet. Piiisssst! Pist gözü kör olasıca. Piiisst. Kim kızının?

(*İki komşu girer.*)

DÖRDÜNCÜ KADIN- Haa, gel Ayşe Teyze gel, gel Hatça'nım gel. Gel eltim gel, gel Ayşe Teyze gel... Gel başımıza gelenler, ah başımıza gelenleeeer... Oturun al-lasen. Şöyle otur Ayşe Teyze. Ah bittiiim, bittim. Ben düşmüşüm ekmek derdine, karı uğraşiyor benimle. Ah, ah... Seni donu direklere asılasıca kaltak senii, yanına koyarsam bu yaptıklarını, Allah koyarsam yanına. Çarpıntı, na böyle. Ya o Masume Teyzenin gelini. Çatır çatır, çatır çatır. Sayın savcı, sayın savcı. Abukat sanırsınız karıyı. Ah namussuz, Allahla ahdim olsun onun bokluklarını bulup çıkarmak. Bana Cemile karısı demesinler. Seni kaltak senii. Açsın gözünü de kızının peşindeki oğlanları savsın o. Aahh yanıyorum aah! Bir su ver kızım, bir suu veeer. Kim dedi? Yok eltim yok. Kimseye demedim namussuzum. Bak orospuya, bana nispet kahkaha atıyor. Eh karı, seni de bu mahalleden sürdürmezsem, bana da bohçacı Cemile demesinler. Tuh utanıp arlanmaz, tuh kepaze tuuuuh! Tutma beni eltim tutmaaa, gidip yolayım orospunun saçını başını. Ver şu suyu kızım veeer. Ohh. Şükür rabbim! Oğlan askér, gelin, iki çocuk. Kolay mı geçim eltim, kolay mı? Ha bak onu dedim. Bende yalan yok. Ben Osmanlı karıyımır bilirsiniz. Mahallenin namusu nasıl demem eltim, nasıl demem. Sen söyle allasen. Ah bir vazgeçmeseydi davasından... Adliye sarayını başına geçiriverirdim namussuzum. O savcının da yapacağım yuvasını dur seen! Yoo, o kadar kolay değil. Değil! Dedim. Bak anlata-yım baştan. En baştan anlatayım. Sen ne gün gittin

Süleyman'lara gece yatısına Ayşe Teyze? Hah tamam. Tamam, o gün işte, senin bu şarkıcı kız var ya. Ah ne orospu o da, ah! Zaten çıbanın başı o. Asıl, o Hayrullah Beyin çanına ot tıkamalı. Ulan, böyle namuslu ailelerin oturduğu bir sokağa, değil mi ya, değil mi ya? Na benim gelinim de burada. Süt gibi. Pezevenk, sen elin iki paralık şarkıcısını ne getirirsin, nasıl ev kiralarsın ona? İt. Vardır bir dalgası karıyla. İşte senin Süleymanlara gittiğin gece, dostu, basmış sopayı karıya basmış sopayı, ağzı burnu kan içinde, getirip bıraktı kapının önüne. Yooook, daha herkesin oturduğu saatler. Erken canım. Karının halası olacak da, o da bir eğri papuç yaa, almış piçi, çekmiş gitmiş kimbilir nereye. Yaaa! Karı kaldı kapının önünde. Bayıldı bayılacak. Eh, perdesini örten çekildi geriye. Herkes namuslu aile. Hemen bu bizim kaltak, Hayriye, koş, sırtla kızı, al evine yatır. Sar yarasını beresini. Bak bak! Ulan, sen genç kadınsın. Kocasını mı? Hah! Naa boynuzlar. Merdiven basamağı herif. Deme? Allahaşkına! Bak bunu bilmiyordum. Tuh gözün kör olsun. Bu da erkeğim diye yaşıyor ha. Demek herif de gidip doktor getirmiş. Tuh senin erkekliğine. Aman bi sıkışıyorum sinirden, bi sıkışıyorum. Bi su döküp geliyim Ayşe Teyze. Savcının karşısında da sıkıştım mı sana. Zaten adam konuşturmaz. Kısa kes hanım, kısa kes. Başlayacaktım soyundan sülalesinden. Döndürdü orospular bir dalavere ya anlayamadım. Oturun geliyorum...

(DÖRDÜNCÜ KADIN çıkar-girer.)

DÖRDÜNCÜ KADIN- Ha ne diyordum, akıl mı kaldı kafada. Ne diyordum, ha ha, dedim diyorum. Ben de yalan yok. Müslüman dini aşikâre. Dilim dönmez adına, Hayriye'nin ev sahibi, Mikırma mıdır nedir, Mikrim Hanım, hah iyi dedin, gittim ona, nasıl gitmem, mahallenin namusu, eltim dedim, anladın mı, sen

genç kadınsın, bak kocan tüccarlıkla dolaşır dışarılar-
da. Bu Hayriye'nin ne bok olduğu belli değil. Her şeyi
denk olmasa, ne o kahkaha kikhiki? Hani benim geli-
nim niye gülmüyor? Ne dedin, doğru muyum Ayşe
Teyze? Hani senin öksüzler neye gülmüyor? Dedim
ya, denk karıninkiler. Söylediiiiim, elbette söyledim.
Bak dedim, aldı bu şarkıcı kızı evine, zati giren çıkan
belirsiz... Yarın hem evinin adı kirlenir, hem dedim,
senin adına leke gelir. Çıkar bu karıyı evinden. Aman
eltem dedim, aç gözünü. Dediiiiim, bak bunu dedim.
Gelsin de benim karşımda söylesin. Ağzını na böyle
yırtıveririm. Ne bileyim böyle olacağını Ayşe Teyze,
ne bileyim. Kadın, Mikrim Hanımı diyorum, sabaha
kadar kur kur kafanda, sabahın köründe dayan Hayri-
ye'nin kapısına. Konu komşu böyle böyle diyor, çık
evimden de çık. Ya! Yaa... Ev senin, kiracı senin, be-
nimki sana bir analık, a kaltak, benim adımlı ne karış-
tırırsın. Ne sokarsın beni kavgaya. Ben şurada ekmek
param için... Allah, yaktı beni bu Hayriye karısını yak-
tı. Bu yaşımda mapusanelerde mi sürüneyim a oros-
pu! Ya o Masume Teyzenin gelini. Ah! Ah! O etmiş te-
lefonu o. Telefon eden ellerin tutmaz olsuuuun, Allah
o müfettiş kocana kavuşturmasın. Aaaah! Savcıyı da
bir görseniz, karı anlattıkça, evet efendim, evet efen-
dim' bana gelince 'kısa kes hanım, kısa kes hanım'.
Adımız çıkmış bohçacı karıya. Koca, koca değildi ki.
Gece içer eşşekler gibi, gündüz içer. Geberdi gitti o
yüzden vakitsiz. Ne bok yiyecektim bohçacılık etme-
yip. Üç oğlan, iki kız başımda. Gül yüzüm Eyüp yolla-
rında, Üsküdar yokuşlarında soldu. Böyle olacak karı
mıydım ben! Koca koca olaydı, ben de hanımlığımı bi-
lir otururdum köşelerde. Dedim. Hırs geldi miydi, in-
san ne dediğini biliyor mu? Dedim tabii. Bana iş ya-
pan karıyı kızı ayartıp sermaye yapacak değil misin a
orospu dedim. Evine giren çıkan... Hayriye diyen dalı-

yor içeri. Geceyarılarına kadar yanar o ışık. Adı bata-sıca. Ben alıyorum tüccardan yüz otuz beşe, veriyorum yüz kırka. Beş onlara beş bana. Sen mi kaldın akıl verecek namussuz. Duyar mısınız nasıl güler? Kahkahaya bakın kahkahaya. Allaaah ben biliyorum yapacağımı, Allah! Ben biliyorum... Kalkıyor musunuz? Oturuyorduk. Eh, o başka. Hadi güle güle, güle güle. Kalkamayacağım, kusuruma bakmayın. Hadi güle gülee. Yarın on beşer tane isterim kızlardan Ayşe Teyze. Olur olur. Merak etme. Pazartesiye elinde bil parayı. Allah razı olsun, Allah razı olsun. Gene gelin. Koymayın beni yalnız... Samiyeeee, nerde çocuklar? Al içeri al şunları. Al. Kurdun mu sofrayı. Kur da çıksın şu yemek patırtısı aradan. Yensin ne zıkkım yenecekse. Yensin de yatayım biraz. Aman aaaahhh! Ah beliiim ah!

(DÖRDÜNCÜ KADIN *minderin üzerine uzanır.*)

(BEŞİNCİ KADININ oyununun ilk yarısı)

BEŞİNCİ KADIN– 30-35 yaşlarında, çok hoş bir kadın. Saçlarını, dümdüz toplayıvermiştir. Üzerinde, çok değişik, pahalı bir sabahlık vardır. Parmağında iri taşlı bir pırlanta yüzük ışıltı ışıltıdır. Dalgın, sarhoş, mutsuz, yıkkın bir güzelliği vardır. Hiçbir şeyle oyalanamayacağı, anlatılmaz bir sıkıntının içinde boğulduğu, tutunacak hiçbir şeyinin olmadığı açıkça bellidir. Hareketleri ince, ölçülü, zariftir. Mimiklerini, ellerini çok güzel kullanır. Duruşu, bakışı, gülüşü, susuşu bambaşka bir dünyanın içinde yaşadığını, acısını, yıkkınlığını içe dokunan bir güzellikle anlatır insana. Yapmacık, çirkin, rahatsız eden hiçbir şey yoktur onda. Zaman zaman şuh, hoppa bir görünüşe girerse de, ilk bakışta anlaşılmayan bir içe dönüklüğü vardır.

SAHNE DÜZENİ– Yerde ince uzun, ipek püsküllü ipek bir minder. Başucunda pikap, boş bir viski şişesi. Dağınık dergiler, plaklar.

(SAYRA girer.)

BEŞİNCİ KADIN– Sayra? Gel. Ohhh! Bakma bana öyle. Çok içtim evet. Evet. Böyle. Sabahtan beri bu şarkıyı dinliyorum. Ne güzel. Beni anlatıyor. Yalnız ve mutsuz ve aşksız ve... Bu üzerindeki mavi ne güzel. Tanrım. Ohhh! Elim. Benim zavallı elim. Bak mavinin üzerinde ne solgun görünüyor. Ellerim! Görüyor musun? Bak, iyi bak ellerime. Görüyor musun? Yok canım! Peki söyle bakalım, bu el nasıl bir el? Otur canım. Sayra, bak, biliyorum abin seni buraya, bana göz kulak olası diye çağırdı. Sayın profesör yolculu-

ğa çıkarken, hep böyle birilerini bulur alkolik karısının yanına. Püh! Beni alkolik sanıyor. Sana kırgın değilim ki Sayra. Neden kendini savunuyorsun? Canım benim. Bak Sayra, bu eller var ya, bu benim ellerim... Bak ne güzel. Ne ince. Ama, ne kadar yaşamasız, ne kadar sevgiden yoksun. Bu elleri hiçbir sevgili eli tutmadı. Hiç yaşamadı bu eller. Sayra, biliyor musun ben hiç sevilmedim. Şöyle gönlümce. Sabahtan beri bunu düşünüyorum. Sabahtan beri. Sabahtan beri hep bunu düşünüyorum. Söyler misin bana lütfen, benim çocukluğum, o canım genç kızlığım ne oldu? Daha çocuktum. On altı yaşındaydım. Saçlarımı omuzlarıma dökerdim. Dana yeni yeni delikanlılara bakıp heyecanlanıyordum. İşte daha öylesine çocukken, öylesine gençken beni ağabeyinin koynuna verdiler. Bu, benim ırzıma geçmekti. Sen bunu anlarsın Sayra. Biliyorum anlarsın. Bu, evlilik değildi. Benim ırzıma geçildi. Evet. Böyle. Hep böyle düşündüm. Hep böyle hissettim. Zengin, önemli, kışızade bir adam. Şimdi anlıyor musun neden çocuğum olmadı benim? Yooo! Suuus! Ne güzel, ne şifa verici bir susuşun vardır senin. Ah Sayra... Ben abini çok severim Sayra. Koskoca, saygıdeğer bir profesör. Korkarım ondan. Dünyanın en iyi insanıdır o. Öğretmenimdir benim. Ama bilmezsin bu ellerim nasıl sevilmeğe istiyor. Her hoşuma gidene, delice ve gizlice âşık oluyorum. Sayra, ne olur bana biraz içki bul. Yalvarırım. Peki Sayra. Peki canım. Üzülme sen. Seni severim ben. Gel öpeyim seni. Korkma, hiçbir şey olmaz bana. Ünlü bir adamın karısıyım. Zenginim. Lüks bir hayatım var. Baksana. Sahi, amma da lüks bu ev. Bakma bana öyle... Akşama Berna'nın partisine gideceğim. Ne giyeyim? Çok güzel olmak istiyorum. Bak sana bir şey dinleteceğim. Boş ver... Ben bugün mahkemeye gittim biliyor musun? Kimse bu mahkemenin benim için... Bir vic....

dan mu...ha...sebesi... Ha ha ha! Üstelik savcıya vuruldum. Deliler gibi âşığım ona. Hep böyle birilerine vuruluyorum. Delice. Ama ben, ünlü, saygıdeğer bir adamın karısı olarak... Bu duygularımı açığa vurmam. Namuslu olmaya zorlanan bir genç kadın, sevgisizlik içinde. Yaaa, bana, bize hep namuslu olmayı öğretiler. Yaşamayı hayır! İkiiden iki çıktı, elde var sıfır. Hepsi bu. Ya da ötesi. Ah Sayra. Canım benim. Savcı ne güzel adam görsen. Çirkin. Hani şu çirkin güzel denenlerden. Elleri büyük büyük. Sağlam. Tutar insanın ellerini. Her kadının çocuğu olur ondan. Saçmalıyorum. Üzülme ne olur Sayra. Berna'ya telefon ettim. Savcıyı da çağırarak partisine... İnanmıyorsun. Oysa doğru. Peki. Peki canım, söz. Git sen. Merak etme beni. İyiyim işte bak. Pekii. Güle güle. Güle güle...

Geçiş

(BEŞİNCİ KADININ *oyununun ikinci yarısı*)

SAHNE DÜZENİ- *Bir kokteyl salonu*

BEŞİNCİ KADIN- Merhaba Orhan. Merhaba canan. Berna'yı göremiyorum. Merhabalar. Nasılsın Nur? Ooooo! Güneş! Ne zaman döndün? Sürpriz bu. Canım. Nasılsın? Uzattın bu sefer. Roma'da mıydın hep? Aaaaovv! Şıksın. Görüşürüz. Merhaba profesör. Nasılsınız? Hanımefendi yoklar mı? Teşekkür ederim. Öyle mi efendim. Ha ha! Çok mersi. Her zaman zarıfsınız. Tahsin? Hayır, dönmedi daha. Evet. İzninizle. Ooooo! Murat! Sevgilim! Kocaman bir delikanlısın işte. Tanıyamadım seni. Canım. Yanınızda bana da yer verir misiniz hanımefendi? Yo yo oturmayacağım. Nasılsın? Gelmez olur muyum. İyi değilim Suna. İlaç alıp geldim. İnan ki ben... Berna nerelerde? Tan-

rım! Gelmiş! Orada! Ne dedin Suzancım? Yoo hayır. Hiii! Aklıma bir şey geldi de. Bir dakika... Berna! Merhaba... Fenayım Berna. Gülme ne olursun. Bu sefer çok başka. Bana yardım et. Aman Tanrım, buraya geliyor. Merhabalar efendim. Çok sevindim. Tanışıyoruz tabii. Şaka ediyorsunuz, nasıl tanımazsınız. Bu sabah, tanık olarak, evet, dinlediniz ya be... A yok canım. Mersi. Çok mersi. Nedir bu? Vayt Leydi? Hayır. Konyak getirir misiniz lütfen. Efendim Berna? Ha, konyak istemiştım. Evet. Mersi canım. Şuraya ilışelim. Neye içelim? Güzel günlere. Evet. Peki. Bakın... Immm, aşka inanır mısınız? Öyle mi? Beni ciddiye almıyorsunuz. O neden o? Ama beni hiç konuşturmadınız ki! Kısa lütfen, daha kısa efendim. Gerçek, hiçbir zaman tam olarak anlaşılamaz. Anlatılışa göre fetva verilir. Haklısınız ama... Ovvvv, iyi yakaladım. Gidiyordu elimden. Ben mi? Oooh, hiç değil. Kabacası sarhoşsun demek istiyorsunuz. Hayır değilim. Öyle ol sam çok konuşurum. Hiç susturamazsınız. O zaman korkun benden. Ellerim mi titriyor? Evet. Ellerim. Sizce güzel mi ellerim? Demek güzel. Ne iyisiniz. Zavallı ellerim. *(Bu konuşma yabancı bir dilde olacaktır.)* Merhaba. Nasılsınız? Bakıyorum alıştınız Türkiye'ye. Çok sevindim. Çıkıyor muyuz dağa? O la la! Güle güle. Görüşelim... Neden öyle bakıyorsunuz bana? Görülmedik bir şeymişim gibi. Şaşırtıyor muyum sizi? Yok! Sahi tanımıyorum o kadınları. İnanın. Bizim arka sokak orası. Yolum rastgele düşmüştü oraya. İnanın bilmiyorum. Ama dinlemediniz ki beni. Ben geçerken kadınlar birbirlerine bağııyorlardı. Ama ben, neydi adı, hani şu uzun boylu, hayat dolu kumral olan kadın. Güneş gibi bir şey. Şaka etmiyorum. Yaa! Eh, şiir ve savcı. Buna içilir. Bu gece hep içmeliyim. Çıkıp yürüyelim mi? Ne iyisiniz. Şuradan geçebiliriz. Oooh! Temiz hava. Karanlık. Sigara içer misi-

niz? Peki ben de içmiyorum öyleyse. (Bir sigara yakar.) Beraber içelim demiştim. Bu sayılmaz. Öyle mi? Bütün âşık kadınlar biraz antikadır. İçtim tabii. Sabahdan beri içiyorum. Sizin yüzünüzden. Konuşturmadınız beni. Ben de eve dönüp içmeye başladım. Bırakın da konuşayım. Yoksa boğulacağım. Siz savcısınız, ben tanık. Dinleyin beni. Daha doğrusu beni dinlemelisiniz. Biri beni dinlemeli. Öyle yalnızım ki! İnanın o kadınların hiçbirini tanımıyorum. Tanıklık etmek istemiyorum sandınız bu sabah. Değil oysa. Değil. Ama sokağı? Evet. Evet o sokağı tanıyorum. Benim yatak odam arkadadır. O sokağa bakar. Burası eski bir sokaktı. Eski zamanların ihtiyarlığı, yaşamasızlığı çökmüştü bu sokağın üzerine. Harap bir sokaktı. Çoooook... Eski kaldırım taşları, kırık betonlar, kara kara ahşap evler... Evet... Evet. İyice hatırlıyorum. Tozlu bir sokaktı. Terk edilmişti sanki. Sanki... Sonra, iki yıl falan önce, bir bahar sabahı... Evet evet, bir bahar sabahıydı, çok iyi hatırlıyorum, bu sokağa bir kahkaha geldi. İnanın. Pırıl pırıl bir kahkaha taşındı sokağa. Hayata geldiğine deliller gibi memnun, içi sevinç dolu, insanı en üzgün zamanında bile gülümsetebilecek bir kahkaha. Çın çın, çingir çingir... Ben hastaydım o günlerde. Aylarca yattım. Hep o sokağa bakardım. Buldum. Hayriye onun adı. Taşındığı gün... Bütün bir gün seyretmişim onu. Onun bir ev temizliği, pencerelerin önünü çiçeklerle bir donatışı vardı... Sokak kireç kokmuştu mis gibi. Tahtaları ovdu, taşlıkları yıkadı. Hemen o gün sokaktakilerle kaynaş-verdi. Bu nasıl oldu bilmiyorum, ama oldu. Nasıl yaptı acaba? Kısa bir zaman sonra bütün evlerin pencere önleri çiçeklendi. Bütün pencereler sokağa açıldı. Sokakla evler, evlerle o insanlar birbirlerini sevmeye başladılar. Sokak yıkandı, ağaçlar budandı, sokak güneş gördü. Parladı. Nereye baksanız çiçek vardı. Ev-

ler boyanınca çiçekler daha çok belli oldu. OH! Hayriye'nin güzel kahkahası sokakta çın çın çınlamaya başladıktan sonra sokak mis gibi kızarmış ekmek koktu. İhtiyar kadınlar, kapı önlerine, güneşe çıktılar. Isındılar. Tatlı tatlı konuşup gülümsediler. Çocuklar, yıkanmış betonda top oynamanın tadını çıkardılar. Bütün delikanlılar ıslık çalıyordu artık ve bütün genç kızlar... Bütün genç kızlar âşıktı. Yooo, ağlamıyorum. Gözlerimden yaşlar süzülüyor sadece. Hayriye o sokağa denizin kokusunu, kırlarda esen rüzgârı getirdi... Oh! Ne kadar çok konuştum. Haklısınız. Çok içtim ben. Çok fënayım. Ben... Kavgayı bilmiyorum, ama Hayriye suçlu olamaz. Siz bunu anladınız bu sabah. Gözlerinizden bildim. Birden vuruluverdim size. Şunu da... Şunu da anlatmak isterim ki... Sonra beni evime götürün lütfen. Ben, profesör Tahsin Baykırı'nın saygıdeğer ve... Namuslu... Namuslu eşiyim. Oh! Şunu da anlayın lütfen. Bende ne yok biliyor musunuz? O ŞEY işte. Hayriye'de olan. Yaşama sevinci dedikleri. Onun ayakları yere, dünyaya, toprağa basıyor. Oysa benim... Ayaklarım yok. Ah! Evet. Ama, ellerim var. Tutar mısınız ellerimi. Yooo! Hayır. Tutmayın. Olmaz ki! Haklısınız, çok içtim ben. Ellerimi unutamıyorum da. Beni götürür müsünüz lütfen.

(BEŞİNCİ KADIN *ve savcı çıkarlar.*)

2. BÖLÜM

ALTINCI KADIN– 30-35 yaşlarında bir tiyatro oyuncusu. Çok sevimli, haşarı görünümlü bir genç kadın. Pantolon ve kolları sıvanmış eski bir kazak vardır üzerinde. Parmağında sigara, ayağında yumuşak makosenler. Sert sert; kısa kısa, yaramaz bir oğlan çocuğunu andıran bir konuşma biçimi vardır. Neşeli, inatçı, savaşçı, dikkatli, dediğim dedik diyen bir kadın olduğu hemen belli olur. Binbir çeşit işe yetismekten, bölünmekten, hiçbirini tam yapamamaktan hırçınlaşmıştır. Görünüşünde, sanatçı bir kadının, insana rahatlık veren, uyanık, canlı, çocuksu, değişik havası vardır.

SAHNE DÜZENİ– Boş sahnede bir koltuk.

ALTINCI KADIN– "Atımı kasırga gibi dörtnele koşturdum. Pollux yıldırım olmuştu. Tarlakuşu nasıl aynaya dalarsa, biz de öyle cumudiyelere dalıyorduk. Cumudiye beni çekiyordu. Bana beyaz şimşeklerini gönderiyordu. Buzlar kıvılcımlanmıştı. Tony, arap atının üzerinde peşimden geliyordu. Bağırarak istediğini, beni durdurmak istediğini duyuyordum içimden. Ama o, bilirsiniz parmaklarıyla konuşur. O anda, iki eliyle, sıkı sıkı dizginlere yapışmıştı... Atımı kasırga gibi dörtnele koşturdum. Pollux yıldırım olmuştu. Tarlakuşu nasıl aynaya dalarsa biz de öyle... Atımı dosdoğru göle doğru sürdüm. Göl altımızda pırl pırlıdı. Gök ile dağ arasında kartallar yüzüyordu. Emindim ki, Pollux sıçrayacak, uçacak, onlar gibi havada yüzecek ve beni götürüp karşı kıyıya bırakacaktı... sanki sağır-

mışım, körmüşüm, dağları, cumudiyeleri..." Efendim anne? Necmiyeee? Necmiye! E-fendim an-ne? A-maaaaan! "Atımı dörtlale kasırğa gibi... Atımı kasırğa gibi dörtlale koşturdum. Pollux yıldırım olmuştu. Tarlakuşu..."

(Necmiye girer.)

ALTINCI KADIN- Gel bakalım. Ne var? Allah allah! Allah allaaaaah! Kızım kaç kere söyledim soğanı kavurmayacaksın diye. Üüüüüf! Annem niye sesleniyordu demin? Kiim? Suna da kim? Ee? Kimi bıçaklayacak? Haa, şu mesele. Yok canım, olmaz öyle şey. Kolay mıymış bu kadar. Laf! Neyse hadi... Çekil de çalışayım. Kara sinekler! Kapıyı çeeek.

(Necmiye çıkar.)

ALTINCI KADIN- "Atımı dörtlale, atımı kasırğa gibi dörtlale koşturdum. Polluxyıldırım olmuştu..." Efendiiiiim? Hını? Kızım gel de söyle, duymuyorum.

(Necmiye girer.)

ALTINCI KADIN- Ne var? Ne eskicisi? E, bana ne canım git anneme haber ver. N'apım canım allah allah! Sav adamı gitsin hadi. Uğraşamam. Canım öyleyse git, büyükhanıma haber ver üf! Kapa kapıyı.

(Necmiye çıkar.)

ALTINCI KADIN- Üf be! Tam elbise satacak zamanım benim de... Necmiyeeee, sucu ne oldu? Demin sesi vardı, unutma. "Göl altımızda pırıl pırlıdı. Gök ile dağ arasında kartallar yüzüyordu... Atımı kasırğa gibi dörtlale koşturdum. Pollux yıldırım olmuştu. Tarlakuşu nasıl aynaya dalarsa, biz de öyle cumudiyelere dalıyorduk." Gene ne vaaaar? Alınacak. Evet... Evet! Bi dakika, bi dakika... Çocuğun sütü var mı? İyi. Süt de alsın. Gel al şu parayı. Koydum şuraya.

(Necmiye girer- çıkar.)

ALTINCI KADIN- "Siz o kraliçeyi, istediğinizden daha iyi öldürdünüz Stanislas. Daha küçücük bir kızken, beni

tahta hazırlamak için, türlü eziyetlere sokmuşlardı. Bu hazırlanma benim okulum oldu. Ve ben o okuldan nefret ettim. Kral Fredric! O benim için büyük bir sürpriz oldu. Kadın olacaktım..." Yahu çalışırken beni rahatsız etmeyin demiyor- mu- yuuuum! Bana ne canım! Benim saat üçte provam var, daha bi ŞEY yok ortada. Heeeeey! Anne? Ne oluyor aşağıda? Allah hepinizin... Ne vaaaar? Neeee? Öldürmüş müü?

(Necmiye girer.)

ALTINCI KADIN- Gir gir. Eee? Ah sen yok musun hani Necmiye! Hadi hadi farfara sen de! Güldürme insanı. Sabahtan beri ortalığı velveleye verdiniz. Ne? Kızı buraya mı alıp saklayacakmışız? Yürü... Olmaz öyle şey. İşte o kadar. Fazla lafistemez. Ben burada nerede saklarım canım! Çık hadi çık.

(Necmiye çıkar.)

ALTINCI KADIN- Aloo? Efendim? Amaan sorma Fuat vallahi. Ya ya ne çalışıyorum görsen. Nerdeeee! Yok canım. Oyundan başka ne ararsan var. E vallahi ne yapayım şekerim, kızarsa kızsın. Sokak kaynıyor iki gündür. Kavgalar, mahkemeler... A, çok mersi. Doğru tam bana göre sokak. Hadi şaşkın, sen kendi haline bak. Hı? Ne bileyim canım... Bizim köşede, küçük bir şarkıcı kız vardır ya hani... Sen nereden biliyorsun? Allah canını almasın. Duyan da seni çapkınının biri... Yok yahu! Güldürme insanı. Kızın bir dostu varmış, çekmiş sopayı kıza... Haa, dün anlattım ya sahi sana, o mesele işte. Şimdi adam haber yollamış, kızı korudu, alıp evine baktı diye, hem Hayriye'yi, hem kızı bıçaklayacakmış. Sana ne olur mu yahu, sabahtan beri annemle Necmiye'yi görme. Kızı bizim eve alıp saklamalıymışız. Hayriye başının çaresine bakarmış nasıl olsa. Lafa bak lafa! Allah cezayı kaldırsın, güldürme beni... Ne delisin. Değil, bilemedin. Kadın Yunan zamanı komşu kızlarını saklamış ya bir hafta ta-

van arasında... Gülersin değil mi? Ha işte, eski hastalığı depreşti. Ha şunu bileydin. Ne diyorsun? Eee? Sahi mi? Sahi mi söylüyorsun? E pes. E olur rezalet değil. Allahaşkına? Aaaa! Kime? Vallahi bilemem şimdi, sinirlendim zaten, söyleyiver hadi. Hadiiii! İnanmam. Vallahi inanmam. Nasıl olur canım. Yani şimdi kızın elinden rolünü alıp keyfince sevgilisine veriyor, öyle mi? E canım bu, o demek işte. Peki, Nermin ne yapıyor? Deli misin, çoktan ezberledi. Yıllardır bu rol için yaşar bilmez misin? Oh oh oh! Peki, biz ne yapacağız? Bilmem ne demek canım! Ee? Yani elimizi kolumuzu bağlayıp oturacak mıyız? Ooooh! Tiyatro değil, beyinçiftliği. İstifa ederim. Vallahi ederim. Öyle söyleme şimdi sen de Fuat, her işin alayındasın. Hadi efendim laf onlar. Hakkımızı aramalıyız. Vallahi kafam durdu. Peki. Olur. Çocuklara söyle, toplanıp konuşalım bunu. Protesto ederiz. Tabii. Peki canım. Üçte buluşuruz. Güle gülee... Ha, Fuat bak ne söyleyeceğim. Bu Hayriye meselesi var ya, bak bu ne biliyor musun, bu, çok önemli bir şey. Kadında, nasıl anlatayım sana, korkunç güzel, kütür kütür bir yaşantı var. Kadın, evine, kocasına, sokağına, komşusuna, kendisine, ne bileyim yaşamasına sahip. Anlatabiliyor muyum? Asıl mesele burada işte. Yakmış ocağını kaynatıyor aşını. Yaşamasının sahibi olmak. Ya ya ne demezsin. Hızlı ve sağlam bir yaşama bu. Hırslı demiyorum geri zekâlı, hızlı... Hadi ordan alay edip durma. Biz hızlı değil telâşlı yaşıyoruz oğlum. Hadi hadiii laf onlar. Biz ne sanatımıza, ne yaşamımıza, ne işimize sahibiz. Eee, ne yapalım, biz senin çektiğin söylevleri çok dinledik. Azırcık da sen... Hayır efendim, affedersin sen onu. Alişte, şarkıcı kızı dostu pataklıyor. Kız ortada. Değil mi? Hayriye aslanlar gibi sahip çıkıyor kıza. Hani bizim Nermin'in sahibi? Efendim? O rolü Nermin'den almak da onu bıçaklamak gibi bir şey. Gö-

ter bakalım beyin çiftliğinde öten bir boru var mı görelim. İyi iyi... Sen benimle alay edeceğine, otur da rolünü ezberle. Gene kek kek edip duracaksın. Hadi güle güle hadi. İşim var benim. Olur. Güle gülee... Anlıyorum. Evet. Buldum galiba. Hayriye'nin kahkahası yok bir iki gündür sokakta. Var, ama, bir şey bozuldu. Gülüşüne bir kırıklık, evet... Sahiden, Hayriye'yi oynamak isterim. Bizden, sağlam bir kadını oynamak. Bütün bir sokağa yettiyeti kadını. Özsuyu sanki. Kanımıza karıştı. Oysa, bizim içimizde, çürük, işe yaramayan, güçsüz demeliyim ya da... Evet, güçsüz bir şey var. Bunu anlatmalıyım, irdelemeliyim oyunumda. Nutuk atmak! Değil. Hayriye'yi ta içimde duyuyorum. Bir şey değişiyor memlekette. Bir şey yenileniyor. Bunu oynamalıyım ben. Giiirr!

(Necmiye girer.)

ALTINCI KADIN- Gene ne var hayatımın gülü, gönlümün sultanı? Bir bardağını ayırırsın, geri kalanını büyükhanım muhallebi yapar. Eti akşama ayırırsın. Öğlen için de pilavın yanına köfteleri tazellersiniz, olur biteeeeer. Essaaaaah! Akıllar dağıtılırken sen nerelerdeydin bilemem, ama fingirdeme dağıtılırken herhalde Allahın omzunun başındaydın. Töbe de abam töbe de. Hadi hadiii... Allahın işi başından aşkın. Karışmaz böyle şeylere. Kapıyı kapaaaa. Bir daha da açmaaaa!

(Necmiye çıkar.)

ALTINCI KADIN- "Fredric! Fredric! Çabuk! Gayret edin! Kalkın... Anlıyor musunuz kalkın. Yoksa sizi zorla ayağa kaldıracam. Dinleyin beni, bir saniye için saklanmalısınız. Kapıya geldiler. Haydi çabuk! Çabuk... Sakın kımıldamayın. Kımıldarsanız, kendinizi yere bırakırsanız, öldüğünüz gündür. Her tarafı kana buladınız. Kimdir o? Edith siz misiniz?" Ah! Efendim aneeee? Efendim? Geliyorum, bir dakika geliyorum.

(ALTINCI KADIN çıkar.)

(YEDİNCİ KADININ oyununun ilk yarısı)

YEDİNCİ KADIN– 20-22 yaşlarında bir çocuk -kadın. Taş-
ralıdır. Dilinin çalmasından belli olur bu. Evlâtlık olarak
büyümüştür. Naylondan yapılma, kara dantelli kırmızı bir
iç gömleği giyer. Saçlarını omuzlarına dökmüştür. Yaralı
bir hayvanı andıran, yılgın, acı çeken bir görünüşü vardır.
Ağlar. Bu ağlayışı, yakınmaktan çok, kadere kafa tutan,
başkaldıran bir ağlamadır. Yılgın görünüşünün altında,
çarpmak, savaşmak, yaşamına istediği yönü vermek iste-
yen bir hırsın, akıllı bir yönün saklı olduğu belli olur.

SAHNE DÜZENİ– Boş sahnede bir somya. Bir yatak. Çiz-
gili çözme çarşaf. Güllü yüzü olan bir yorgan. Bir sürahi,
bir bardak.

YEDİNCİ KADIN– Iğmım ığmım, ay anaaaam! Ay anaaa-
am. Uy uy uuuuy! Uu, uu... Beni doğuracağına taş do-
ğuraydın anaaaam. Uu, uu... Gelmez olaydım şu yeryü-
züne. Şu yeryüzüneee... Başım, başım, başım! Ha-
laaa, halaaa, gel, gel hele, gel kurban olduğum halam
geeeel. Uu, uu...

(Hala girer.)

YEDİNCİ KADIN– Uuuu, benim çileli halam uuu... Gel
otur yanıma. Gel otur. N'aparız herif kapıya dayanır-
sa? Uuuuuuyyy uuuu! Ben ne yaptım şu Allaha da be-
nimle böyle uğraşıyo? Ne tövbe diyeceğim! Hiç de bile
demem. Ben şurada namusumla para kazanıp kuzu-
mu büyütüyom. Elin orospularının ettiğini etmiyom.
Hani kimin parasını yidim? Karılar dost tutup para yi-
diriyorlar. Pilağım satsın diye pilakçının koynuna. Pat-

ron gel diyo, patrona. Ben ne yapıyom? Ben İbrahim'la gezdiysem, sevdim de gezdim. Bu da tutturmuş, İbrahim'a var da bize yok mu! Dürzüüü! Ah o-İbrahim da yaktı beni halaaaam... Yaktı beni, yaktııı. İtin çomaların ağzına kemik etti. Yooo! Demem. Tövbe demem. Alırlar sonra kuzumu elimden. Anaaaam, kurban olurum yavruuum! Ben onsuz nasıl yaşarım. Kapı! Açma halam. Öldürür beni. Uyyy!

(Hala çıkar. Musa'yla ikisi girerler.)

YEDİNCİ KADIN– Gel Musa Amcam. Gel gör hallarımı. Gel... Gel gör. Bıçaklayacakmış beni. Haber yollamış. Bak pezevenge bak. Ben ne yaptım ona? Patron namıssız da haber yollamış. 'Bu gece çıkmazsa bir daha gelmesin' diye. Gör işte hallarımı. Ayşe Hanımefendiyeye söz yok. Bize gelince... Kapı! Anacım! Vay anacım! Bu sefer odur.

(Hala çıkar. Bir adamla –YEDİNCİ KADININ belâlısı– girer.)

YEDİNCİ KADIN– Buradayım işte, bağırp durma. Halam, kurban olayım, sen çocuğun yanına git. Uyanırsa korkar. Senden korkup kaçacak değilim. Ne zorbalanıyorsun? Bi vur, bi vur da görelim bakalım. Sen karışma Musa Amcam, kurban olayım, çoluğun çocuğun var. Ben sana ne ettim de vuracaksın bana? Yaa, yaa hiç de bile değil. Şuna bak, leş gibi içmiş gündüz vakti. Gitmedim ben kimseyle. Sor Musa Amcama. Her akşam kiminle çıktığımı bilir. Gitmedim diyorum sana. Gitsem ne olacak, sen benim kocam mısın? Ne karışıyorsun? Vaaaaay, uyy anacım! Ellerin kırıl-sın. Bir de erkeğim diye yaşıyorsun. 'İbrahim seni niye bıraktı, İbrahim seni niye bıraktı' tutturmuş bunu. İstemedi bıraktı. Yaa bende gözü var. Gözü olan kıyar nikâhını kurtarırdı beni. Affetmişsin sen. Ben orospu değilim. Ben İbrahim'i adam sandım. Beni alacak, çocuğuma baba olacak sandım. Gezdiysem! Kade-

rim olaydı zaten... N'olacak çocuğun babasını öğrene-
cen de? Yalan mı söylüyom, tanımazsın. Onlar yük-
sek, zengin adamlar diyorunı sana. Yok benim bi su-
çum. Ortaya çıkar duyulursa alırlar bebemi elimden.
Yaa! Neyine güvenecem senin? Bi iş sahibi mi olmuş-
sun. Ben çalışıp sana yedirecem değil mi? Yaa, bi ek-
mek ağacı olabilecen mi bana bakalım? Eşşek mi var
senin karşında? Kuru sevdaya tok benim karnım.
Ben sırtımı dayayacak bi yer arıyom. Hee, yaa, söyle-
yeyim de çocuğun babasını, gidip para sızdırasın, orta-
lığa şan edesin. Uuuuyyyyyy anaaaam uuuuyyyyyy, öl-
düm anam uuuuyyy! Vur! Öldür! Öldürsen bile ala-
mazsın ağzımdan laf. Yaa, belle bakalım. Benim sen-
den korkum yok. Anlat anlat. N'olacak anlatacam da?
Sana mı varacam? Hiç de bile! Sor bakalım Musa Am-
cama, bi bokluğumu gördü mü benim gazinoda. Affet-
mişsin. Onlar Suzan orospusunun lafları. Allaaaah,
Allah kurban olduğum Allah, sen bildiğin gibi yap.
Neeee? Sen kudurmuşsun. Hayriye Ablamı alma ağzı-
na. Ne raporu? Yaa. Vallaha billaha yalan. Bak bak
şuna bak Musa Amca, beyin kanaması diye rapor al-
mışız. İki gözlerim görmez olsun rapor rapor alma-
dık. Heee, şimdi annadım. Cemile orospusu doldur-
du senin kulağını. Tuh pis karı. O bulur sana istedi-
ğin karıları işte. İnsan yaralı bi kedi görse kıyamaz.
Tuh onların insanlığına. Hayriye Ablam olmasaydı,
köpek gibi sürünecektim kapıların önünde. O aldı be-
ni evine Allah razı olsun, o bekledi başımda, o eyledi
sabaha kadar. Hani kim yapar bu zamanda. Şarkıcıy-
sak! O öğretti bana, çalışıp namusumla kazanmayı.
Avukat gibiyim ya ne sandın. Hadi bi kılıma dokun
bakalım. Memlekette kanun var. Oouuyyyyyyy! Bo-
yun bosun devrilsin işallah! Vuramaz ol. Oyyyy! Bak
patron pezevengi haber yollamış! Getirecen mi ekme-
ğimi sen? Tuh senin parana. Koy onları cebine. Nikâ-

hım kıyılmadan kimsenin parasını yemem ben. Annadın mı? Başını yisin paran. Eşşekler döğülür be. Vurma beee. Vurma. Allah belânı vere, vurma! Ben eşşek miyim be! Uuuu, uuuu! Birisi, Hayriye Ablamla beni bıçaklayıp sokaktan sürecekmış. Biz giderken de, Mikrim Hanımla, Cemile karısı pencerenin önünde oturup keyif çayı içeceklermiş. Belli oluyor işte, kimmiş o birisi. Karı sözüyle, tüh...

Geçiş

(YEDİNCİ KADININ *oyununun ikinci yarısı.*)

YEDİNCİ KADIN– 2. yarı. I

SAHNE DÜZENİ– *Boş sahnede bir süslenme masası.*

YEDİNCİ KADIN– Şuna bak kız, eve kadar gelmiş. Belinde aha bu kadar bıçak. Ben çocuğa kıyamıyorum. Yok-saaa... Zaten canımdan geçmişim be! Yok be, korktu kız. Allah belâ mı versin ki... Hee... Şaşarsın kız, namussuzum. Aklıma geleni söyledim de, hôt diyemedi. Türkân, senin mendili alayım bu gece. Telâştan evde kalmış benimki. Bak piçe bak. Ula sende hiç utanma yok mu be. Bacak kadar bebesin, ne gelip gözetliyorsun. Ayıp değil mi! O kart herif, gene gelip ön masaya oturmuş. Önceleri Müjgan'aydı, şimdi bana. Lanet. Kart papaz. Vaaaaay Minnoş Hanıuum! Kuzuuuum. Gel püsü püsü. Uyuz- döndün yavruum. Patron-la yatmadın mı, iş yok anam sana da. Hiç halim yok kızlar. Vallaha billaha. Alkışa bakın. Hiç utanma yok bu kızda. Gene neler yapmıştır kimbilir. Reziiiiil! Eh soyunup dökündün mü alkış çok. Bizimki namuslu alkış. Donumuz kıcımızda. Feride kız, ben sana bir şey diyeyim mi, gör bak biz buradan kurtulacağız. Çile çekmeden sefa sürülmez. Gör bak. Gene mi ağrıyor omuzların? Gel uvayım biraz. Ha? Olur. Bize gel bu akşam. Halam bi güzel ilaçlasın seni... Şu Hayriye Ab-la var ya kız, öyle bi eyi kadın kii... Bi görsen... Dünyada yok onun gibi aslan karı. O gece beni temizledi yaptırdı. Yaralarımı sardı. Doktor gittikten sonra, oturdu başucuma, hem işini işledi, hem bana nasihat. Bi nasihat bi nasihat... Öyle şeyler anlattı ki, bi ateş yandı kız na şuramda. İçim rahatlayıverdi. Tövbe korkum

neyim kalmadı kız. Yüreğim serinleyiverdi. Ben öyle bağırmasaydım, kimbilir nasıl efelenecekti namıssız. Ben diklendikçe pıstı. Öyle yumruk mumruk salladı ya, bakma sen. Dedi bana Hayriye Abla, 'korkma' dedi. 'Korktuğun şeyin üstüne üstüne yürü' dedi. 'Yılma bi şeyden' dedi. 'Sen doğru yoldan şaşmadıkça kimse sana bir şey yapamaz'. Vallaha doğru. Şu İbrahim kalleslik etmeyeydi, ne vardı sankim! Ehh, kader böyleymiş. Dürzüüü! Şuna bak kız, şuna bak. On dan korkacam sanki. Feride kooş. Bitti. Sıranı verme kimseye. Vaktiynen gidelim evimize. Ne o Fatma Teyze, hiç sesin çıkmıyo! Eeeh, ne yapacak! Çalışmadan ekmek yinmiyo. Hiçbir yanım tutmuyo. Allah yanına koyar mı? Helbet. Hayriye Abla mı? Yok kız, bizim sokakta komşu. Çok iyi bi kadın Fatma Teyze be. Bi görsen. Elleri dert görmesin. Onun gibi kadın yok dünyada. Kimseden korkusu yok. İşi gücü, çocuğu boncuğu, çiçeği böceği... Öyle bi kuvvet geliyo ki on dan içime. Vay vay vay, her yanlarım vaaay. Uf! Hah! geldi benim sıra...

(YEDİNCİ KADIN *çık ar.*)

SEKİZİNCİ KADIN– 30-35 yaşlarında bir kadın. Orta tabakadan bir memur karısı. İstanbul kızı. Üzerinde fermuarı bozuk bir etek, lekeli, triko bir bluz, çorapsız ayaklarında, birinin pomponu düşmüş topuklu terlikler vardır. Saçları karmakarışıktır. Yüzünün boyaları akşamdan kalma-
dır. Koca ekmeğiyle yaşayan, gevşek, rahat, esnemeli, bel ağrılı, kahkahası bol, küçük evlendiği için yaşından fazla gösteren, kendini –pek pek olmamakla beraber– koyvermiş bir kadın. Konuşma tarzı, yayık ve mahallevaridir. Rahatça açık saçık konuşur. Kaşıyla, gözüyle işaretler yapar. Sık sık, sırtını, kıçını, bacaklarını kaşır. Çok çirkin olmakla beraber, güzel de değildir hareketleri. Kafasını kurcalayan hiçbir düşüncesi, hiçbir kaygısı olmadığı ilk bakışta anlaşılır. Ekmek ağacı olan kocasına sırtını dayamış, evin içine, konusuna komşusuna, eşine dostuna yayılmış, yiyip içip, lak lak edip yaşamaktadır.

SAHNE DÜZENİ– Boş sahnede açılır kapanır bir mutfak masası. Bir tabakta soğan patates.

SEKİZİNCİ KADIN– Domatesciii, domatescii! Herifin bağırmaktan, kimsenin sesini duyacak hali yok ki!
(Apartman aralığına bakan karşı komşunun penceresinde, karşı komşu görünür.)

SEKİZİNCİ KADIN– Vaaay hanımefendi, güneydın. Nasıl oldu da erken kalkabildiniz? Neee? Günün mü geçmiş? Allah canını almasın. Kaç gün kız? Vah vah vah! Amaaaan! İçin çıksın be Nebahat. Tamamsın desene. Ayol adam sana demedi mi, bi daha gebe kalırsan, doğum şart, diye. Eeee? Allah canını almasın. Deli kız. Bana bak, sana bi havadisim var, vallahi öleceksin du-

yunca. Aa, yoo, öyle kuru kuruya olmaz. Demle çayı bakalım. Haa? Uyuyor daha. Neredeyse kalkar. Şekerim, o da ayrı bir deli. Akşam gördün ya halini. Ayrılacam da ayrılacam diye tutturmuş. Öyle deme şimdi Nebahat. Herif bu hale gelinceye kadar, kardeşim diye değil vallahi, neler çekti bu kız biliyor musun! Öyleee, bitleri kanlanmaya görsün. Sen çileyi parasızlığı çek çek, gençlik elden gitsin, tabiii... O çocuklar nasıl çıktı ortaya ben bilirim. Sonra herifin eli para görünce, hadi bakalım. Aaaaah, benimki yapaacak ki bana... Tövbe büyük sözüme. Elin orospularına, ben yiyemedim, al sen ye. Yağma yok. Yooo, dayat diyorum. Ayrılmasın. Nasıl olsa dönüp gelecek yuvasına. Vallahi bilmem, ama hem genç, hem de güzelmış kız. Okumuş falan bir şeymiş. Eh kendi bilir. Ayrılsın bakalım. Öylee. Haklısın, bu zamanda kolay mı? Ne ana var güvenecek, ne baba. Bizleri biliyorsun. Başım üstünde yeri var ama... Canım almasına alır nafaka nasıl olsa, iş ona kalsın. Amaaaaaan, Allah kimsenin başına vermesin. Bilmem valla. Ben olsam yakasını bırakmam. Aa, bu yaştan sonra kolay mı işe girip çalışmak. Öyle deme... Alışmış sıcacık evine, rahatına. Neyse bakalım. Allah kerim. Hangisi? Yoo, öyle hemen söylemem dedim ya. Demliyor musun çayı? Vallahi hiç halim yok be Nebahat. Her tarafım kırılıyor. Amaaaaaan deli. Bizden geçmiş artık. O yorgunluklar sizlerde. Ha haaay. Hadi deli. Bana bak, kız, Hayriye taşınmış. Allah canımı alsın ki! Sabah bir de kalktım kiii, rüya görüyorum sandım, ev bomboş. Akşam evdeydi kızım. İlahi karı diyecüksün, ne zaman toplandın, ne zaman taşındın? Geceyarısı zahir. Öyle ya. Hah tam buldun korkacak adamı. Kızım o Allahtan başka kimse-den korkmaz. Cemile falan nispet yaparlar diye herhalde, gizlice, geceyarısı... Hahaaay, ömür kadın valla-hi. Ay kızım, ımmmmh, ben sana bir şey söyleyeyim

mi, bu haplar dokunuyor bana. Çocuk doğurmak daha iyi. Almayacağım artık. Aptal gibi bir şey oluyorum. Hadi hadi, koy sen çayı. Kocan gidince de seslen... Bay bay. Haa, Nebiiiiş, haa, bana bak. Öğleden sonra, Güzin'e gidelim ha? Eltisi gitmiş. Azıcık söyletir güleriz. Olur. Ha? O da kalkar neredeyse. Akşam hiç uyumadı. Ağlayıp duruyordu. Ben mi? Patates istedi efendi. Ne bileyim, aş eriyor galiba. Tamam. Hadi bak işine. Oldu... Tomriiiis, daha bitmedi mi senin kahvaltın? Hadi anam, şurdan domates al da gel. Seslendim, seslendim, ama duyuramadım herifi. Hadi hadi, söylenme bakayım.

(Kızkardeş girer.)

SEKİZİNCİ KADIN– Gel bakalım Naciye Hanım. Bu ne uykusu. Rüyanda adamı gördün galiba. Ben de hiç alamamışım uykumu. Boynum da, immmmh, öyle fena ki. Ayol Hayriye taşınmış. Sahi sen bilmezsin. Hani akşam anlatıyorduk ya... Efendiiiiim? Sen içtin mi çayını Naciye? Ne vaaaaaar, Tomriis? Al işte iki kilo. Ya da bir al bir. Yarın pazardan alırsın. Söylenmee. Gelirsem yanına. Olur olur. Oluuuur! Üf! Kimseye uğrama. Bi koşu git gel. Ellerin kırılsın işallah hınzır. Kırarım ellerini senin. O nasıl kapı kapamak. Sen dururken ben gidecektim zahir. Çabuk geeel. Hayriye mi? Yooo, akşam sen geldiğinde penceredeydi. Hatta, arka bahçeye o seslendi bana, 'yolcunuz geldi' diye. Amaaan pek acıymış ibret. Ha hay sana da mı kaçtı. Zehir zehir. Tabii. Görsen, ben bile gittim mahkemeye. Yaa. Amaaan, bu da havagazı değil, ölü gözü. Birazdan Nebahat'e gideceğiz. Pek şakacıdır hınzır. Bi taklidimi yapsın bak sana. Kırılıyoruz iki üç gündür gülmekten. Amaaaaan, öyle durma be. Dur bakalım, Allah kerim. Deliii... İyice bırakmışsın kendini sen. Ya, ya... Ne yapacaktı ya? Tilkinin dönüp dolaşıp geleceği kürkçü dükkânı. Yapmayan var mı? Haaah, bi

sen kaldıydın izzetinefsini düşünecek. Hadi Allahaşkına. Olur böyle şeyler karı koca arasında. Yatağa girince hepsi unutulur. Gel bakıver şu soğana. Yanına bir de pilav uydururuz olur biter. Aman bıkiyorum vallahi yemek derdinden... Allah allah bana, allahaısmarladığa da gelmedi. Cemile dedikodu yaptıysa. Ama bilir, ben karışmam öyle şeylere. Aman neme gerek. Çoluğum çocuğum var benim kızım. Bu eniştten olacağı da söylüyorum, ama kime anlatırsın. Sen memur adamsın, gelecek başına bir belâ bu parti murti işlerinden diyorum. Hadi canıım! O kaldıydı memleketi düzeltecek. Tıpkı babam. Damat, kaynata toprağından olurmuş zaten. Annem ne derdi bilirsin sasama. Memur dediğinin dili kırık, beli bükük olmalı. Öyleeee, doğru. Ben anneme çekmişim, sen babama. Nerde kaldı bu hınzır da. Gittiği yerden gelmek bilmez. Na işte? Bi babası kılıklı da bu. Asi. Ah büyüdükçe azgın oluyor düzeleceğine. Öyleee, öyleee. Ama yarın tekme yi yerse kışına, çoluk çocuk hepimiz dökülürüz Yenicami önüne. Ondandır haber? Ooo, yoo, bana bakmayın. Vallahi kolumu kırırdatabak halim yok. Aman neme lazım canım. El için yanma nare, yak çubuğunu sefanı are... Al işte şu Hayriye'yi. N'oldu? Sen bu sokağı iki yıl önce görseydin. Çöplüktü çöplük vallahi. Çaresizlikten taşınmıştım ev bulamayınca. Bak gül bahçesi oldu. İskelenin orada bir sor, begonyalı sokak neresi diye, bilmeyen yoktur. Hani n'oldu? Çırpındı çırpındı konu komşu eçen... Hastaya o yetişir, yaşlıların alışverişini o yapar... Kaç kişiyi zorlamıştır, ben bakıveririm çocuğunuza, çalışın da borçlarınızı ödeyin diye. Yok canıımın, sevabına. Koşmaaaa, koşma. Bak hınzırı görüyor musun, iki adamlık yere yeni ayakkabılarını giymiş. Ah bu kız öldürecek beni. Badana yapılacak aman Hayriye! Kız evlendirilecek, aman Hayriye... N'oldu? Yedi kazığı oturdu

aşağı. Başlı açık orospu yaptılar elin gül gibi kadını. Haaa! Püüü, kıcımı bile kıpırdatmam vallahi el için. Dedim ama, dedim ona ben, bülbülün çektiği dili belâsı. Karışma dedim. Sen kendi ekmeğini doğrultmaya bak, geri yanına karışma dedim. Sana ne a deli karı!

(Kızı girer.)

SEKİZİNCİ KADIN- Ne o yeni ayakkabılarla çarşıya gitmek? Haa, sahi, tamirdeydi ötekiler değil mi? E, gitmişken uğrayıp alsaydın ya onları da. Hınzır. Hadi topla ortalığı güzelce. Koy şuraya domatesleri. Koy işte şuraya canım. Gene mi ciklet? Ne? Ha, olur. Oluuuur. Üf! Aaa Naciye! Gene başladın ağlamaya. Ağla ağla ağlayan iki gözden olur. Onun da umurundaydı orada baksana. Ne bırakır çıkarsın evini. O çık-sın. Satsın bu arada buzdolabını falan da... Eh, aklına koyduysa boşanmayı her şey yapar. Ne demek o? Aman Naciyeeee, yapma böyle allahaşkına. Evinin bi çöpünü oynatma yerinden. Bunca yıl kim çekti kız sıkıntıyı? Neyle yaptın o eşyayı sen? Allah allah, o kazandı da sen boş durdun baksana. Sen olmasan olur muydu? İyi kızım iyi. Kal darendenin düdüğü gibi ortalarda. İyi iyiii, nafaka da alma. Çok güzeeeeel! Doğruuu, çalışır bakarsın çocuklarına. İş hazır seni bekliyor zaten. Vallahi bilmem. Bildiğiniz gibi yapın. Çok iyi ederin, çok iyii... Nerde şu pirinç? Onu da ıslatayım da, kolay olur gelince. Aman şu Nebahat da toparlayıp yollayamaz sümsük kocasını. Hadi hadi kalk elini yüzünü topla. İki laf atar gülüşürüz. Öğleden sonra da bir arkadaşla gideceğiz. Pek tatlıdır. İskambil falan oynarız. Açılırsın. Hadi kalk kalk... Ben de üzerime bir şey takayım...

(SEKİZİNCİ KADIN çıkar.)

DOKUZUNCU KADIN– 55-60 yaşlarında bir kadın. Saçlarını gelişigüzel topuz yapıp toplamıştır. Önden düğmeli, iyi dikilmiş, düz bir entari giymiş, önlüğünü bağlayıvermiştir. Kendini evine, kocasına, çocuklarına, eşine dostuna adanmış, sevimli, hamarat, yumuşak, yorgun, yaşamasından, dünyasından, durumundan hoşnut, hoşgörü sahibi, anlayışlı bir kadındır. Sabahtan akşama kadar, çevresindekileri memnun etmek için evin içinde koşuşturur durur. Güzel yemekler yapar, dikişler diker. İnsanları sever. Kocasını sever, çocuklarını sever; komşularını, kedisini, bekçisini, çöpçüsünü, sucusunu, postacısını, bakkalını, herkesi sever. Elinden geldiğince hepsinin derdine çare olmaya bakar. Çevresindekileri mutlu ettikçe mutlu olur. Bu arada kendini düşünmeye pek vakti olmaz.

SAHNE DÜZENİ– Ön ortada bir tek sandalye. Sağ arkada ütü tahtası ve ütü. Sol arkada bir sepet ütülenecek çamaşır.

DOKUZUNCU KADIN– Hazır hazır Suzan. Diktim ben, gel al, gel al. Ha? E, dur ben getireyim. Şimdi olur canım. Ne var bunu bu kadar uzatacak? Birbirinizi yemededen gidemezsiniz bir yere. Daha mutfığa gireceğim. Ağza atacak lokma yok akşama. N'olmuş? Getir getir basayım eteğine. Ha? Peki. Peki peki. Nermin var mı senin ütülenecek bir şeyin? İyi. Alırım şimdi. Çıplak durma üşürsün.

(Kocası girer. Oldukça zor duyar.)

DOKUZUNCU KADIN– Kalktın mı bey? İyi uyudun. İyi uyudun diyorum. Camın önüne oturma. Şu karşıya geç. Çok öksürüyorsun gene. Ha? Ne gıcığı? İhtiyarla-

dın artık, ihtiyarladın. Pinpiriğin çıktı. Bi senin kahven eksikti zaten. Şimdi pişiririm. Dur allasen, şunlar bir çıkıp gitsinler. Şaşkına döndürdüler baksana. Ahmeeeet! Dur getireyim ben duur. Hepsi soyunuk. Kimse yerinden kıpırdayamıyor. Ortada koşturacak biri gerek. Eh o da ben işte.

(Çıkar. Elinde bir gece elbisesi ile döner. Büyük oğul da onunla girer.)

Aa, sen ne zaman geldin Mahir? Kapıyı çalmadın mı? Bak bak. Ağzını yakarım senin. Koskoca doçent oldu, çocukluktan vazgeçmedi. Efendiiim? Kutsal enayi diyor yaramaz bana. Kendimi sizlere adamışım. Kendi hayatımı yaşamıyormuşum. Kendi hayatımı bu da duymaz ki, yaşamıyormuşum. Öyle diyor. Ama, baksana, sen bile bu patırtının arasında kahveni benden bekliyorsun. Gördün mü yaa! Eh, olmuş bir kere. Alıştırmışım artık. Ne deseniz boş. Aa, bir haftadır, kaynıyor evin içi oğlum. Hadi ordan kerata. Sahi bilmiyor musun? Eh, burası ev değil, otel senin için: Osman Naci Beylerin düğününe gidiyorlar ya. Az kaldı, az kaldı canım. Şimdi pişiririm kahveni. Kiiim? Aa! Anlattım ya Sahir Bey, Hayriye taşındı diye anlattım ya. Hadiiii. E bu adam iyice bunadı vallahi. Taşındı da, evi gezmeye bile başladılar. Mahir, ver şunu kardeşine hadi oğlum. Cık cık cık, hepiniz bir âlemsiniz vallahi. Al şunu Nermin, aaal. Taşınan rahat eder. Hayriye evi sakızlar gibi bıraktı. Uğradı bu sabah. Hayriye diyorum, aman Sahir Bey hiç duymaz oldun artık... Hayriye bu sabah uğradı diyorum. Çamlık tepenin oraya taşınmış. Deniz derya ayak altı, diyor. Pek güzelmiş evi. Kocaman bir bahçesi varmış. Sabahtan gelin, diye yemin verdirdi. Gidelim bir gün, erken davranalım da.

(Küçük kız girer.)

DOKUZUNCU KADIN– Aman aman aman, en küçüğü

kan kırmızı bunların. Pek güzel oldu Nermin. Güle güle giy. İyi günlerde işallah. Beeeey, dön de kızına bak. Nermiin, bak baban ne diyor, ha hay, 'Bu boncuklu elbiseyle şanoya mı çıkacak?' diyor. Moda şimdi beeeey moda. Hayriye işledi boncuklarını. Onca telâşesinin arasında, geceyi gündüze katıp yetiştirmiş evlâdım.

(Büyük kız girer.)

DOKUZUNCU KADIN– Oh oh oh! Ayol bunlar birer afet oldu. N'apsak ki! Dön bakayım. Şimdi içime sindi işte. O pens bozuyordu canım. İyi oldu iyi. Suzan, enfes oldu vallahi. Mahir mi? Bilmem demin buradaydı. Akşam gene bir geldi ki, eeeeh! Hâlâ ayılmamış. Hadi kuzum, şu babanın kahvesini yapıver. Aman aman aman... Ayh oturayım şöyle biraz. Sahir Bey, sen gece bir ara kalkıp oturdun mu ne? Ha? Öyle mi? Ben de anca sabaha karşı dalmışım. Kiiim? İki üç gün oluyor. Anlattım ben sana anacım, duymamışsındır. Hayriye geceyarısı, kimsenin ruhu duymadan, topladığı gibi eşyasını çekip gitmiş diye anlattım ya. E, gördün mü ya. Bu sabah gelmiş, hem Nermin'in elbisesini getirmiş, hem de helallaşmaya... Bakma sen, onda da var biraz. Cemila'nım fakir kadın. Uğraşmayacaktı onunla. Herkesin işine burnunu sokmadan duramaz sağ olsun. Canım ne olsa kenarın dilberidir Hayriye. Hanımefendi olacak değil ya. Anası babası bildiğin çarıklı köylü. Efendiiim? Ne oluyorsunuz gene canım. İki dakikada dikerim. Söylenme hadi. Ojeni sürmeden söyleseydin sen de.

(Büyük kız kahveyi getirir.)

Kahven geldi bey, buyur bakalım. Sen bakma ona. Vallahi pek yakıştı. Muzipliğinden yapıyor. Bilmez misin babanı. Hadi artık çabuk tutun elinizi. Geç kalacaksınız. Oraları öylece bırakın. Ben toplarım. Efendiiim Mahir? Haa? Amaan, söylenme sen de. Zarar

yok. Anam bana yapmadı ben evlâtlarıma yaparım. Ben gün görmedim, siz bari görün. Yok bi şey yok. Mahir zevzeği. Ben Hayriye'yi anlayamazmışım. O bulunmaz bir cevhermiş. Benim gibi kutsal enayi değilmiş. Zevzek işte. Gidiyor musunuz çocuklar? Durun bi bakayım. Hadi güle güle, güle güle... Ahmeet, kızlar sana emanet. Daha neler, on dört yaşında koskoca bir beyle dalga geçmek ne haddimize. Hadi iyi eğlenceler. Ceryanda falan durmayın. Hadi. Efendiiim? Ne var Mahir? Amaaan deli deli söylenme allasen. Varır ya ne sandın! Senin de olsun böyle boyunca evlâtların da inşallah... Amaaan, oturayım bakayım. Yorulmuşum vallahi. Ha? Ağzım kulaklarıma varıyormuş. N'apar Mahir? Okur. Okur Allah okur. Gömülmüş gene kitapların içine. İş gücü de benimle uğraşmak. Hadi hadi deli. Ben seni adam yerine koyup da aldırmam ki sözlerine. Vay efendim, nasıl olurmuş da, Hayriye'nin anası babası çarıklı köylü dermişim! Ne sandın ya! Tabii saraya mensubuz. Bizim zamanımızda saray vardı. Asalet vardı. Sizin zamanınızda ne var? Ayaklar baş, başlar ayak oldu. İnsanlık mı kaldı? Aaaa, gelme, gelme üzerime, ha ha ayyy hah ha... Aman aman, yapma deli, yapma yavrum, vallahi hiç halim yok. Yapma, yapma oh yavrum, aayyy deliii... Peki, vallahi, duuur, söyleyeceğim, ha ha, ben... kutsal, aa deli, hiç utanmıyorsun, aklım bir şeye ermez. Hadi çekil başımdan. Ha ha yapma. Çekiiiil... Ayol aaaa, çubuğunu tüttürüp güleceğine, gelip kurtarsana şu delinin elinden beni. Oohhh. Ay hiç halim yok vallahi.

(Mahir çıkar.)

DOKUZUNCU KADIN- Ayh, gülecek halim bile kalmamış. Gidiyor musun Mahir? Akşama evde misin? Balık yapıvereyim bari. Bak baban ne diyor, şarap alırsa içeriz diyor. Yarı parasını verecekmiş. Ha? Oldu. Peki. Hazır ev boşken çalışacakmış. Nee? Aaa, ne yap-

yım mezar gibi sessiz evi. Ben evim şenlikli olsun diye doğurdum sizleri. Bak Hayriye'nin evi pek güzel, pek sakınmış. Oraya taşının işte. Kızlar da pek efkârlı Hayriye gitti diye. Aman dizleriiiim! Of! Şu evi bir toplayayım bakayım. Yangın yerine çevirdiler. Aaa, deli mi ne? Sen okusana kitabını, ne uğraşıyorsun benimle? Taşınınca kıymetli oldu Hayriye. Buradayken, kızın yüzüne bile bakmazdın. Şimdi cevher diye tutturmuş. Cevhermiş cevheeeeer. Kim olacak, Hayriye canım. Bir kere bile gitmemiştir kızın evine. Aman Sahir Beeeey! Davulsun davul vallahi. Aa, nasıl duydun ayol? Çıngıraklar mı? Naa, bütün çiçeklerini, bahçe kapısının çıngıraklarını, kanaryasını, iki tavuğuyla horozunu, Masume Teyzenin torununa bırakmış. 'Nasıl götürürüm, sokağın şenliği bozulur' demez mi bu sabah. Hıı? Ne diyorsun gene Mahir? Hiç canım, söyleniyor işte. Hayriye bu sokakta bir çiftlik rüyası yaratmışmış. Çiftlik rüyası diyorum. Aay nasıl güler bak. Mahsus yapıyorsun vallahi. Oğlunun bir eşi de sen. Bal gibi duyuyorsun. Hadi hadi, benim sizinle çene yarıştıracak vaktim yok. İşine geleni duyuyorsun, gelmeyen aah. Kadın şen taze ayol. O artık yetmişine de gelse öyle gider. Kocamaz. Gittiği yerde de kurar şenliğini. Amaaaan hiç durma. N'apsın taze seni ayol. Arslan gibi kocası var. Hıı? Dul olsaymış alırmış pinpirik beybaban, öyle diyor. Yaa, ne demezsin. Önce bir çarşıya gidip geleyim de. Off, belim. Aaaaa! Ne öttü bu böyle vakitsiz. Hayriye'nin horoz. Çıngırak sesini duydu muydu, koyveriyor düttürüyü. Hayriye gitti, bunlar kaldı yadigâr. Sigaran var mı bey, çarşıya gidiyorum. Olur. Mahiir, senin bir istediğin... Aman aman iyi. Sen kendi işini kendin yap. Hay Hayriye kadar taş düşün başınıza. Deliii. Bir gelen olursa, beklesin. Şimdi gelirim.

(DOKUZUNCU KADIN *çıkâr.*)

(İKİNCİ KADININ oyununun ikinci yarısı)

İKİNCİ KADIN- Sen misin Gülten? Gelsene.

(Gülten girer.)

İKİNCİ KADIN- Boşver, sabah yıkarsın. Ben de yardım ederim. Bahçe ne kadar değişti değil mi? Şuna bak her yer çiçek. Adım atacak yer kalmadı. Bak şu küpe çiçekleriyle fesleğenler babaannemin. Otursana. Boşver dedik ya. Babaannem fesleğenleri görünce ne dedi? Çok sevinmiştir yaa, Hayriye Abla bıraktı diye belirtmek istemez. Şu ortancalarla şu caponfenerleri benim. Yoo, ben uydurdum caponfeneri diye. Antika bir adı var, ama unutuyorum. Hava, oooh, ne güzel değil mi? Aya bak. Öyle bozuluyorum ki Hayriye Ablanın taşıdığı aklıma gelince. Annemle Sevim Teyze hâlâ dertleşiyorlar mı? Şu kadınların derdi de hiç bitmez. Deli misin! Çoktaaan yerleşmiştir. Hayriye Abla bu, içi durur mu? Yerleşmiştir de, çiçek ekmeye bile başlamıştır. Var mısın, bahse giriyor musun? Yaa! Nasıl mı? Deli misin, senle benden başka kimse bilmiyordu taşınacağını. Uykucu. Uyanamadın bir türlü. Ben penceredeydim. Kamyon geceyarısı usulca geldi. Usulca. Usulca da gitti. Tabii, köşeyi dönünceye kadar el salladım ben. Ama, öyle bir fena oldum kii... Yoo! Niye korksun. Birdenbire soğudu bu sokağın insanlarından da ondan. Efendim? Ya. O çirkin işlerden sonra yüz yüze bakmak... Ne kötü laflar söylediler. Ne fena. Efendim annecim? Bahçede oturuyoruz Gülten'le. Siz de gelsenize Sevim Teyzeyle. Sahi mi? Yaşa. Gülten çay da demlemiş. Hadi koysana çayları, hadi şekerim.

(Gülten ıkar.)

İKİNCİ KADIN– Immmmmgımmmmh! Ayyyh! Siz miydiniz Sevim Teyze? Yok, geriniyordum, duymadım ayak sesinizi. Buyurun. Şöyle oturun. Minder veriyim. Bahçemiz ne kadar güzel değil mi? Şimdi biri ıkırsa, sence cennet neresi, dese, herhalde, bizim bahederim. Rahat mısınız? Annem nerede? Anladım. Eski-den bu bahçeyi görmeliydiniz, biz taşındığımız zaman yani. Şurada p tenekeleri dururdu. Şu köşeye odun yığılırdı. Tüm çevrede de kara sinekler tabii. A, yok, rica ederim, sizden sıkılır mıyım hiç. Ama, utandım yanınızda oturmaya. Efendim? Bunu anlatmak çok zor, ama Sevim Teyzecim. Bakın, yle tuhaf ki... Sahi mi? Beğendiniz mi? Uzatıyorum. Biliyor musunuz, benim için mutluluk dolu. Böyle söyleyince olmuyor. Bir Şey eksiliyor anlamından. Örneğin, bakın, ben her Şeyi çok seviyorum. Annemle babamla çok iyi anlaşıyoruz. Birçok arkadaşıım hatta hemen hemen hiçbir arkadaşıım benim gibi değil. Tabii. Ben çok memnunum. Şanslıyım. Evet. Öyle. Ben her Şeyi çok seviyorum. Okumayı çok seviyorum. Dil ğreniyorum. Müziği çok seviyorum. Tiyatroyu, resim yapmayı... Ne bileyim, yani sanatı diyelim kısaca. Denizi, gezip eğlenmeyi, dans etmeyi, çiçekleri, ayışığını... Yaşamak çok güzel! Oysa bugün annemle ikiniz, öyle dertlisiniz ki! Mutluluk sanki ayıp bir Şeymiş gibi geldi bana. Herkes, bugün siz de öyle söylüyordunuz, mutluluk diye bir Şeyin olmadığını söylüyor. Dünyanın çok kötü olduğunu... O zaman içime bir korku geliyor. Mutluluk diye bir Şey yoksa, mutsuz bir sona doğru yaşamak, ilerlemek ne korkunç! Telefon! Şehirlerarası. Bu size.

(Sevim ıkar.)

İKİNCİ KADIN– Ama, Hayriye Abla, mutluluk insanın içindedir diyordu. İnsanın sağlığı ve yapacak işi oldu

muydu! Ben de Hayriye Abla gibi mutlu olabilirim: O da benim gibi her şeyi seviyor. Mutluluğunu kendi yaratıyor. Aaaaah! Tanrım! Olamaz böyle bir şey! Hiii-ih! Heeeeey, Gülteeeen... Gel. Gel bak. O açmış. Ah! Hayriye Abla da olacaktı ki! Bu hangisi biliyorsun değil mi? Hı? Yok yahu, hani ne tohumu olduğunu bilmeden ekmiştik ya. Hayriye Abla getirmişti. Allahım şu güzelliğe bak. Şuna bak. Şu minicik minicik yapraklara bak. Ah canım! Bak kokla. Ne garip bir kokusu var. Bunun da adını ben uyduracağım. Bulurum bir ad ben buna. İçinde mutluluk olan bir ad.

İkinci Bölümün Sonu

İkinci kadın, 1976'da yeniden düzenlenmiştir. Kişilik ve sahne düzenlemesi, ilk yazılışın aynıdır.

(İKİNCİ KADININ oyununun ilk yarısı)

İKİNCİ KADIN- Gülten? Sen misin? Allah cezanı vermesin, aklım çıktı. Uuf! Şu yavaş yürüme huyundan vazgeçemedin gitti. Bana bak, bu kitapları, bu dolaba sakladığımı sen ne gördün ne işittin. Tamam mı! Haberin bile yok. Oldu? Annem telefon etti mi? Altıda mı gelecekmış? Kaç saat dersi var bugün yau? Amaaan! Aa! Hayriye Abla döndü mü mahkemeden? A söylese ne. Eee? Yapma! Ev sahibini suçlu bulmuş savcı ha? Aaaaaoooy! Yaaa! Eh Cemila'nımı görmeli, deli çıkmıştır. Ha? Elbette canım. Bu sabah ne oldu biliyor musun? Ben bu sabah evden erken çıktım. Hadi hadiii, mışıl mışıl uyuyordun sen, ben Filiz'i öpmeye geldiğimde. Uykucu! Neyse, kitabımı akşam Hayriye Ablada unutmuştum ya, hem onu alırım dedim, hem çayımı orada içerim. Ben gittim, bir baktım ev sahibi de inmiş aşağıya. Ha, valla, sabahın köründe. Kocası değil canım, aman deli be, kocası olur mu, ev sahibinin kendi. Yani Mükürime Hanım. Haa, galiba Hayriye Ablaya evden çıkmasını söylemiş. Biraz sinirli konuşuyorlardı, ama hani öyle kavga havası yoktu. Birdenbire nasıl oldu anlayamadım, bir başladılar bağırışmaya eh! Ev sahibi fırladı çıktı kapının önüne, avaz avaz bağırıyor. Hadi ordan Cemila'nım çıktı pencereye, arkadan avukatın annesi, Melek Hanım falan derken öğöööö, kıyamet koptu. Sonra polis geldiği zaman, ay tabii geç kaldım okula, bir türlü çıkamadım ki. Şimdi

polis geldi, suçüstü falan mı olacak ne, öyle bir şey, kim? Yok canım, Hayriye Abla perdeleri çoktan örtmüştü zaten. Biz içerde bekliyoruz, bakalım ne olacak diye. Ev sahibi dışarda krizler geçiriyor. Şimdi o öyle bağırdıkça, Hayriye Abla odanın ortasında dört dönüyor: 'Aa! Aboovv! Kız bak neler diyor. Tuh tuh tuh, kız insan komşusuna böyleler der mi? Vah vah vah. Bak bak bak!' Ben nasıl gülüyorum, nasıl gülüyorum, yerlere yatıyorum. Sinirlerim bozuldu. Canım benim! O arada da koşuşturuyor. Dolapları altüst edip yeni aldığı eşarbını arıyor. 'Kız mahkemeye ayıp olmasın. Temiz pak olayım barileyim,' diye. Hoooooh! Öldüm valla gülmekten. Çok matrak kadın canım şu Hayriye Abla. Kim? Deli misin, tabii Hayriye Abla haklı. Tabii, o hep haklıdır. Çünkü bu sokağın en insan, en çağdaş kadını Hayriye Abladır. Tamam mı! Aslında bu kıyamet, Hayriye Abla Cemile Hanımın sömürü düzenine karşı çıktığı için kopuyor ya. Ne? Hasan gibi mi konuştum? Yaa! Hasan akıllı çocuk. Ha, bu sabah gördüm onu. Selâmı var sana... Ne rezilsin sen! Hasan'ın lafını açmak için, ne yapar yapar... Hadi hadiii... Grev? Devam ediyor. Aa, ağlamışsın sen. Gene mi babaannem? Ee? N'olmuş yani? Çok iyi olmuş. Ooooh! Çok güzel. Harika! Oh olsun senin gibisine. Çık git diyorum şu evden, aptal şey. Çık git. Sömürüyorlar seni be. Düzen her yerde hep aynı, Allah kahretsin. Babaannem iki metre çehizlik patiska sıkıştırıyor eline, annem hali kalmamış eski tayyörlerini, tavlıyorlar seni. Aşağılık bir şey bu. 'Ekmek yidiğim gapıya hıyanetlik edemem'. Onlar sana ediyorlar ama. Git başımdan Allahını seversen. Zaten tepem atmış. Püüüf, Allah kahretsin. Ha? Hasan'ı mı? Sabah gördüm dedim ya. Hasan uyanık. Bilinçli çocuk. Aslan gibi. Bir daha zor bulursun onun gibisini. Çık git diyorum sana. Bir işe girersin sen de insan gibi yaşar-

sın. Ne bu be! Gülteeeeen, yemek yanıyor, koooooş! Gülteeeen kapı! Gülteeeen su. Gülten kızım burası silindi mi? Gülten, kızım, çorapları yıkadın mı? Gülten çabuk kahvemi. Ben bile içeceğim suyu senden istiyorum Allah kahretsin. Annem de ne diye geç geliyor bugün sanki! Sen de bu kafasızlık varken, daha çooo-ok... Kim var içerde. Seniha'nım! Hımmmm! Dedikodu kaynatıyorlardır ki poooh! Bak şimdi numaraya. Babaannemi azıcık şişirelim... Babaanneciim, babaannecim! İzin verirseniz yanınıza gelebilir miyim? Öyle miii? Nasılsınız Seniha'nım Teyzeciğim? Ah sizi öyle çok özlemiştim kiii? Yanınıza gelmeyeyim, şuradan göreyim yüzünüzü, felâket nezleyim çünkü. Efen-dim? Geçtim. Üniversite sınavlarına hazırlanıyorum. Selmin nasıl? Çok selâm söyleyin. Onu da, mahalleyi de çok özledim. Ama, işte dersler, falan... Evet. Çok teşekkür ederim. Sağ olun. Çok selâmlar. Hoşça kalın. Püüüfüüü! Fena şişti babaannem. Hoh hoh hoh! Kız kız değil, yalı kazığı komşum. Anasına hot hot, babasına hot hot. Öyle, el öpsün, hal hatır sorsun, nerr-deeee. Anasının kızı. Gülersin diy mi ireziiil! Üüüü! Koş Filiz uyandı.

(Gülten çıkar.)

İKİNCİ KADIN- İzin alalım bakalım. Alo? Nesrin Hanım rica ediyorum. Hayır kimyacı. Evet evet. Alo, meraba annecim. Nasılsın? Çarpıntın nasıl bugün? Ne dedi doktor? A, çok iyi. Evet evet. İyi çalıştık bugün. Eh işte. Ha, annecim, ben bugün Ahmet Abilere gitmek istiyorum. Olaylar mı? Hayır haberim yok: Doğru söylüyorum. Bizim okulda olmadı bir şey. Evet. Evet. Gidebilir miyim? Ama anne! Hayır sadece... Hayır, toplantı falan değil ki bu. Hayır anne, bilmeden konuşma lütfen. Bu, açık oturum gibi, konferans gibi... Birtakım meseleler konuşuluyor, tartışılıyor falan... Profesörler geliyorsa, ne var bunda? Gelemez mi? Ne de-

mek solcu profesör? Laf mı bu şimdi yani. Yani anne, üfff! Gitmek istiyorum. Sekizde falan dönerim. Ama, buna hakkın yok anne. Ne demek canım! Hayır hayır hiçbir şey anlatma. Ne diyeceğini biliyorum. Anne! Lütfen diyorum. Ben gidicem! Basbayağı giderim. Üfffff! Ama anne! Pekâlâ! Pekâlâ! Tamam. İyi! İyi iyi... Tamam. Güle güle... Pekâlâ gitmem. Okumam. Öğrenmem. Düşünmem. İyi iyi. Ot gibi yaşarım. Gül-teen! Ben Hayriye Ablaya gidiyorum. Annem telefon ederse söylersin.

(İKİNCİ KADIN çıkar.)

(İKİNCİ KADININ oyununun ikinci yarısı.)

İKİNCİ KADIN– Gülteeeen! Gelsene. Boşver, sabah yıkar-sın. Ben yardım ederim sana.

(Gülten girer.)

İKİNCİ KADIN– Hayriye Ablanın çiçekleri de gelince bah-çe ne güzel oldu değil mi? Şuraya bak. Her yer çiçek. Adım atacak yer kalmadı. Babaannem fesleğenleri gö-rünce ne dedi? Çok sevinmiştir, ama Hayriye Ab-la dan geldiği için, belli etmek istemez. Bak şimdi, şu kü-pe çiçekleriyle fesleğenler babaannemin. Ortancalar-la caponfenerleri benim. Yoo, ben uydurdum caponfe-neri diye. Annemle Sevim Teyze hâlâ dertleşiyorlar mı? Sevim Teyze telefon etmek için mi gelmiş? Hava ne güzel değil mi? Öyle bozuluyorum ki, Hayriye Ab-lanın taşındığını düşündükçe. Yoo! Neden korksun? Ama soğudu bu sokağın insanlarından. Ne kötü söz-ler söylendi. Onca şeyden sonra, yüz yüze bakmak! Hayriye Abla bir tanedir. Özsu-yu gibi bir şeydir o. Olanlar bize oldu. O gittiği yerde de düzenini kurmuş-tur. Hani ne derdi, 'Mutluluk insanın içindedir' der-di. İnsanın sağlığı, bir de yapacak işi oldu muydu! Efendim anne? Hiiç. Bahçedeyim. Oturuyorum. Gül-ten mi? O da burada. Otur be Gülten. Hemen fırlama ayağa. Çay? Demlenmiş. Peki. Getiriyor Gülten. Ha-yır sağ ol. Ben bahçede içmek istiyorum. Koş götür, hadi şekerim.

(Gülten çıkar.)

İKİNCİ KADIN– Başım! Başım ağrıyor, başım. Ufff! Hiiii-ih! Ay siz miydiniz Sevim Teyze. Yoooo, hayır boş bu-lundum. Buyurun şöyle oturun. Pek rahat değildir,

ama. Bahçemiz ne güzel değil mi? Efendim? Yoo, rica ederim. Sizden neden sıkılayım. Ne yapmışım? Bu konuyu hiç açmasak. Bunu anlatmak, açıklamak çok zor, ama Sevim Teyze. Tabii! Yooo, hayır. O bakımdan değil. Sizi kırmak istemiyorum. Sizi kırmak istemediğim için. Anlaşamayız çünkü. Annemi mi? Sevemez olur muyum? Saçma bir şey bu. Sinirleri bozuk biliyorum. Ne demek inadına üzme? Rica ederim. Ben artık çocuk değilim. Hayır! İlgisi yok... Bakın Sevim Teyze, ben size bir şey söyleyeyim, ama söz verin, bozulmayacaksınız. Şimdi, annem de, siz de mesleği olan kadınlarsınız değil mi? Ama, benim için, ne bileyim, önce, en önce ev kadınısınız. Hem yakınıyorsunuz bundan, hem bakıyorum, dört elle sarılıyorsunuz. Bu, bir çeşit kaçış bence. Çarşı, pazar, terzi, yün örmek, sinir ilaçları falan filan... Ama, neden hiç okumuyorsunuz? Sizi bilmem, ama annemin? Hatta gazete okumaya bile vakti yok. Sonra, neden toplantılara, konferanslara katılmıyorsunuz? Hem geri kalmış bir ülke olduğumuzu söylüyorsunuz, yakınıyorsunuz bundan, hem... Yoo, değil, kabul edemem, mazeret değil. Bana öyle geliyor değil, öyle. Durum ortada. Tamam, peki, kabul ediyorum, ama annem benim öğrenmemi engelleyemez. Evlât sevgisi değil bu, bencillik. Neden göndermiyor beni toplantılara? Biliyorum biliyorum sinirleri. Ama, Sevim Teyze, herkesin sinirleri bozuk. Sağlığı da iyi değil, tamam. Haklısınız, ama polis korkusuyla... Efendim? Evet öldüler. Biliyorum. Ama, ölmek için bahçede oturup gül koklayarak yaşayamam ya! Hayır. Elbette değil. Hayır. Öldürmeyecekleri, öldüremeyecekleri gün gelinceye kadar. Offff! Hayır hayır. Hiç ölmek ister miyim? Kim ister? Kimse istemez. Yaşamak çok güzel. Çevremde olup bitenleri anlamak istiyorum. Aldanmadan, gerçekleri açıkça görerek tanımak istiyorum. Hayır hayır kabul

edemem. Bu dünya tabii değiştirilebilir. Değiştirilmedir. Yanlış bu düzen Sevim Teyze, yanlış. Bunu nasıl göremezsiniz? Siz ki... Aman Sevim Teyze, rica ederim, nasıl böyle konuşabiliyorsunuz. Lütfen bu konuyu tartışmayalım. Dayanamıyorum. Hayır onları böyle rastgele suçlayamazsınız. Onlar dünyayı biz değiştireceğiz demediler. Onlar, insanlara, insan olduklarını... Efendim? Elbette, bu dünyanın değişmesinin gerektiğini öğretmek, elbette inanıyorum. Bir umuttur bu. Üfff! Yöntemleri doğrudur, ya da yanlıştır, tartışılabilir, ama insanlara doğruları ya da yanlışları canlarıyla ödetilmez. Alçakça bir şey bu. şehirlerarası. Telefon. Size bu!..

(*Sevim çıkar.*)

İKİNCİ KADIN— Alçakça bir şey bu. Kimsenin buna hakkı yok. Yok. Yok. Yok. İnsan tekbaşına mutlu olamaz. Biliyorum, insanlar bir arada... Birbirini severek mutluluğu hep beraber yaşayarak, evet evet... İnsan olmanın tadı o zaman çıkar. Allah allah, dünya düzeltilmeye çalışılmalıdır, yanlışlar azaltılmalıdır demenin suç neresinde yahu? Mutsuz bir sona doğru nasıl yaşanır. Tüm dünyayı dolaşmak, insanları görmek, yaşamak istiyorum. Severek yaşamak, severek büyümek, severek öğrenmek. Peki bunların neresi kötü? Ne korkunç şeyler oluyor. Düşünmek istemiyorum. Öğrenmemden neden böyle korkuluyor. Anlayamıyorum. Ben sizin yavrunuz, ben sizin umudunuz, ben sizin yarınınz değil miyim! İnsan yavrusunu, insan umudunu, yok etmek ister mi? Nasıl olabilir bu, anlayamıyorum. Ben insanları seviyorum. Bu dünya tüm insanların mutlu olabileceği bir dünya olmalıdır diyorum. Hayriye Abla öyle demez miydi? Bu dünya herkesin dünyası derdi. Kimsenin babasından kalmamış derdi. Beni neden anlamıyorsunuz. şaşıyorum... Tuttun ellerimi. Sizin yaşamışlığınız, benim damarlarım-

da akan şu özsuyu, birbirimiz tamamlayalım. Seviyorum sizleri. Çok seviyorum. Efendim anne? Geliyorum.

(İKİNCİ KADIN çıkar.)

SEVDİCAN

OYUN
İki Bölüm

SEVDİCAN ÜZERİNE

Bu oyun 'Bu dünya nedir? Yaşamının anlamı nedir? Ben kimim? Neyim? İnsanlara, mutluluk denen şeye nasıl bakmalıyım? Yaşadığım bu toplumun içinde, bu dünyada kendime nasıl bir anlam kurabilirim?' diye düşünen bir kadının, düşünüp dururken kurguladığı düşsel bir serüvendir. Düşüncesi, insanlar, yaşamak, mutlu olmak vb. üzerine gelişirken, bir yerde, göç sorununu girmiştir araya. O zaman, serüvenin kurgusu, göç olgusu çevresinde odaklanmıştır. Oyunda birkaç kadın sergilenmekteyse de, aslında tek bir kadının oyunudur bu.

Oyunun kuruluşunda bu kadın, çağdaş felsefenin getirdiği bir yaklaşımla ele alınmıştır. Şöyle: 'Bir birey, insan ırkını temsil eder. O, insan ırkının özgül bir örneğidir. Hem kendisi, hem de herkeştir. Özellikleriyle bir bireydir, ama aynı zamanda insan ırkının tüm özelliklerinin temsilcisidir de.' Yoksa amaçlanan, oyuncunun çeşitli kadın tiplerini canlandırarak virtüöзите gösterisi yapması değildir elbette. Zaten kadın, öbür kadınları canlandırırken de düşüncesini sürdürmekte, kendini, yaşamayı, insanları irdelemektedir.

Bu oyun, bu serüven pek çok kadınla kurulabilir. Burada, göç olgusuyla ilgili olarak şöyle bir seçme yapıldı: Geride kalan. Gidip yenilen. Gidip kazandığını sanan. Gidip kaybolan. Gidip hayvana yakın bir duyarsızlıkla, ya da insani değerler karmaşası içinde yaşamını sürdüren. Sıralarsak:

BİRİNCİ KADIN – Çok yaşlıdır. Arkasına yüzlerce yıllık kültürü, büyük tanrısal toprağı, ürünü, bereketi, kaybolan cennetini almış olmakla birlikte, yeni dünyanın işlerine hiç akıl erdiremeyerek yorulmuş, kendince başkaldırarak, ilenerek, hakkını aramaya çalışan feodal, vurgun yemiş bir koca nine.

İKİNCİ KADIN – Şu durumun doğrulayıcısıdır: Çalışmak için başka ülkelere giden işçilerden bazıları dayanamayıp telef oldular. Yenildiler.

ÜÇÜNCÜ KADIN – Bu kadın sıralamada altıncı kadındır. Ama, anlam olarak ikinci kadının karşıtıdır. Yenilene karşı yenilmeyen. Onu da fiziği yenmiştir.

DÖRDÜNCÜ KADIN – Yerini yurdunu bırakarak, başka ülkelere işçi olarak gidişlerin arkasında hep bir darda kalmışlık durumu vardır. Darda kalış, felâketler sonucu oluşur. Dördüncü kadın da bu durumdadır, ama onun durumu örtülüdür. Açıkça belli değildir. O da darda kalmıştır, ama şu düşüncenin karşısına yerleştirilir: Yurtdışına işçi olarak gitmek öyle bir umut kapısı oldu ki, işçilerin arasına karışıp oraya çok başka amaçlarla gidenler de oldu.

BEŞİNCİ KADIN – Dış ülkelere çalışmak üzere gidenlerin elbette çeşitli amaçları vardı. Evlenip oralara yerleşmek de bir amaçtı. Beşinci kadın böyle biri. Duyarsızlığı, düşüncelerindeki karışıklıkla, ikircimle, o da tam yerini bulamamış biri. O da bir yenik sayılabilir.

SEVDİCAN

Oyun, 1984 yılında Almanya'nın Vestfalya Eyalet Tiyatrosu (Wastfalisches Landestheater, WLT) tarafından sahnelenmiş, dünya galası Hamm-Leverkusen-Remscheid Belediyeleri ile Wuppertal ve Gutersloh Kentleri Kültür Sekreterliklerinin ortak etkinliği olarak Hamm kentinde yapılmıştır. 1984'te İstanbul Festivaline katılmış, 1988'e kadar Almanya'nın çeşitli kentlerinde turne yapmıştır.

SEVDİCAN

KADIN- Ashında

Benim sıkıntım, içimdeki bu coşkun sevgiyi ne yapacağımı

Artık

Bilemeyişimden.

Aklımdan geçenler,

çılgınlık bence.

Başımdan büyük şeyler düşlüyorum.

Ve bunu biraz -galiba- safça yapıyorum. Ama olsun!

Biri, bir insan bu cesareti göstermeli.

Çıkıp dünyanın karşısına, tüm insanlara seslenebilmeli:

EYYYYYYY İNSANLAAAAAAAR!

(Ses birden iner.) Aman tanrım! Ne heyecan verici!

Eyyyyyyyyy İnsanlaaaaaaar!

(Bir düşünceyi toparlamak için başlangıç noktası bulmaya çalışmaktadır. Onun kararlılığı içinde birden başlar.)

Diyelim şurası (Ayağının ucuyla bir daire çizer.)

İşte şurası, dünyanın tam orta yeri.

Burada, dünyanın ortasında duruyorum.

Böyle bir şey olmaz ya, diyelim duruyorum.

Ve, çevreme bakıyorum:

OOVVVVVVV! İnsanlar, insanlar, insanlar... İstasyonlar, iş yerleri, fabrika çıkışları, mitingler, büyük caddeler, maçlar.

Kuzey ülkeleri, Orta Avrupa, Batı Avrupa, Doğu, Uzakdoğu, Amerika, Afrika...

Hoooooooooh!

Kaynıyor dünya, bu çılgın dünya, kendi bildiğince, dönüyor, dönüyor, dönü...

Bu benim isteğim belki de delilik biraz. (Biraz yenik,

biraz korkulu) Çıkıp tüm dünyaya seslenebilme isteğini nasıl bu kadar kuvvetle duyup taşıyabiliyorum. EEEEEEEYYYYYY İNNNNSAAAAANLAAAAAR! Zcuk zcuk zcuk...

Ama bu, benim yapımdan gelen bir şey.

Ben buyum.

Ben, çocukluğumdan beri, dünyaya, insanlara, yaşama, olaylara büyük bir ilgi duyuyorum.

Anımsıyorum, çocukken de durmadan sorardım. –anneannem hep anlatır bunu–

‘Anne Allah nedir? Soyadı ne? Anne Allah kadın mı erkek mi? Peki evi nerede?’

Öğretmenim insan nedir?

Efendim, yaşamak nedir? Doğa, insanlar, hayvanlar...

Hocam sizce evlilik nedir? Mutlu bir evlilik için neler gerekli?

Peki, kadın nedir?

ya erkek?

Yaşamın anlamı ne peki?

Ve,

Nedir aradığımız? ARADIĞIMIZ NEDİR?’

İşte gelip burada takıldık.

Ben,

Sarı saçları lüleli, maviş, tombik bir kızdım.

Okul çağı gelince, bu küçük kızı, büyükleri önlerine aldılar,

Saçlarını örüp formasını giydirip okula başlattılar:

‘Aman da aman, okullara başladı’ dediler.

‘Ay okudu, ay neler öğrendi

Karne aldı, OOOO! Aman ne güzel notlar... İkiye geçti, Üçe, beşe alkışlayın alkışlayın ilkokul bitti. Bravo!!!’

‘Peki, ŞİMDİ NE OLACAK?’ diye sordum ben, sevinçle.

‘Ortaokul!’ dediler alkışlarla.

Orta bir, orta iki, orta üç derken, ortaokul da bitti.

‘Aman Tanrım yıllar nasıl da geçiyor baksanıza!’ derken lise de.

Lise de bitti.

‘Peki, ŞİMDİ?’ dedim ben. ‘Hangi fakülteye girsem?’

Şuna mı, buna mı?

Buna mı, şuna mı? derken, üniversite de bitti.

Ben sordum gene: PEKİ ŞİMDİ NE OLACAK?

‘Önce mesleğinin sahibi olmalısın. Sonra sıra evlilikte.’ dediler.

Aşk, nikâh, düğün.

Ve başladım devinmeye:

Ah evimiz, vah evimiz,

yuvamız, mobilyalarımız, çatal kaşık takımlarımız, kristallerimizle mristallerimiz

Çocuklarımız, okullarımız, törenlerimiz, mörenlerimiz

ötelerimiz, berilerimiz, davetlerimiz, gezip tozmalarmız.

Hepsi sıraya girdi.

‘Peki iii,’ dedim, gene ben. ‘ŞİMDİ NE OLACAK?’

Hep ileriye dönük beklentiler içindeyim.

Ayrıca, durumum da iyi. Ev, koca, arkadaşlar, aile, AMA,

‘ŞİMDİ? NE OLACAK?’ diye yineledim sorumu.

‘OOOO!’ dediler, bizden öncekiler,

‘Şimdi iki şey var önünüzde: Bir, ev sahibi olmak, iki çocuk!’

Onlar da oldu! Peki, tamam! ‘ŞİMDİ?’

A! A! A! dediler, gene onlar, bizden öncekiler. ‘Şimdiiii’ dediler, ‘İşler artık sıraya girer. Önce birinci çocuk ilkokula başlar, sonra ikinci çocuk. Sonra birinci çocuk ortaokul lise, sonra ikinci çocuk ortaokul lis...’

‘AOAOAOAAAAFF? YOOOOOOOOOO!’ dedim ben.

'Ben buna dayanamam. Ben böyle annemin annesi-
nin annesinin annesi

GİBİ,

YAPAMAM!

Bir de 'Ben' varım. Ya Ben ne olacağım? Bu içimdeki,
nasıl anlatsam, o yanan ateş, o tüm insanlara dağıt-
mak istediğim sevgi, onları tanımak isteği

Sonra benim de problemlerim yok mu?

Evlilik yaşamım, isteklerim, düşlerim, seks yaşamım,
yitirilmiş dostluklar, şaşkınlıklarım vs. vs. içinde ya
BEN?

İŞTE BUNA HİÇBİR ZAMAN DOĞRU DÜRÜST
BİR YANIT ALINAMAZ. BEN HEP AÇIKTA KA-
LIR.

Ben açıkta kalmamak için çok çabaladım. Olmadı. Ya-
pamadım.

Çünkü,

Her girdiğim işte kafa tuttum,

Her girdiğim işte düzeni sert eleştirilerimle yere çalıp
olay çıkardım.

Böylece ancak,

kendimi, her girdiğim işten kovdurmayı başarabil-
dim.

Bu, dünyanın her yerinde böyle. Aldırmıyorum. (*Düşünür.*)

Böylece geçip gidecek miyim?

Bu dünyaya bir katkı umudu büyütemez miyim içim-
de?

Dehşet içinde kaynayan toplumlara bakıyorum.

Nerede dostluklar, arkadaşlıklar? Ya sevgi? O nere-
de?

Her zaman, her yerde insanlar var. AMA, kim kime
neyi anlatabiliyor ki bu çılgın dünyada?

Birbirimize ne kadar uzağız. Birbirimizi tanımıyoruz
bile.

Eğilip herkese tek tek bakar ve sorar:

Çoktan beri mi buradasınız?

Sahiden var mısınız, yoksa ben mi uyduruyorum bunu? Biliyor musunuz, sizlere çok ihtiyacım var. Sizlerle tanışmak istiyorum. EVET! Neden biliyor musunuz? Çünkü hani şu kaybolan şey var ya, hani demin söylediğim, dostluk, arkadaşlık, sevgi dediğim, onu hep beraber arayabiliriz. Bakarsınız bulmuşuz! Bunu başara bilsek. Olamaz mı? Bilmem. Ben inanıyorum.

O zaman, işe tanışmakla başlayalım. Ben...

Yalnız bi dakika! Burası neresi? Durun söylemeyin, ben bulayım!

Amerika? Avustralya? Kanada?

Efendim?

Almanya mı?

OOOO.'

Demek Almanya!

Hay Allah!

Pekâlâ!

O zaman ben,

şimdi sizlere,

yıllardır içimde biriktirdiğim, acısını taşıdığım, benden birer parça olan insanları,

bazılarını,

anlatarak kendimi tanıtayım. Bir uzun hikâyedir bu!

1. KADIN-

Ben seksen yaşındaymışım. Öyle diyor bizim bebeler. Çok kocadım çook! Beş oğlan, üç kız doğurdum. Naha şu görünen güzel toprak gibiyim ben. Naaa şu dağlara dek benim yerim buralar. Güzel toprak. Bizim rınemleketimizin toprağı. Onu ben naa şu ellerimle kazdım. Sürdüm. Altını üstüne getirdim. Tüm cevherini döksün, göstereyin diye, güneşi, suyu, Allahın rahmetini emdirdim ona. Allahımın bereketini verdi o da bana. Yeşerdi, yeşerdi, göklere erdi. Ağaçlarım, buğdaylarım, yiyeceğimiz her bir güzel ondan geldi bize. Besledi, büyüttü yiğit kocamı, aslan oğullarımı, nazlı kızlarımı. Gelinlerimi damatlarımı. Bebelerimin bebelerine bile yetiştı. Koca Allah tarafından geldi bu nimet. Bu toprağı o verdi bana. Biberlerim kızardı, domateslerim naa böyle taş gibi, tadından geçilmez. Bağlarım, bahçelerim, fasulyelerim, nanelerim... Ocağım hep yandı, hamurum hep kabardı. Hep güzel oldu her birşeylerim, hep güzel oldu. Doğurmak, yaşamak... Benim yaşıım on üçtü be! Küçük bir kızdım. Dünyayı neyi bilemezdim. Ama, Ali'yi sevmeyi bildim. Hem de ne biçim. Kız ona türkü bile yaktım. Alish beni sever, ben Alish'i. Ne yiğit bir Alish'tir o. Haram yemez töbe! Kimsenin malında, damında, davarında gözü yoktur. Boyu güzel, huyu güzel, yüzü güleç, gözü ıııklı bir Alish'tir o. İlk bebem oğlan oldu. Adını Veli koyduk. Alishim azıcık yoksuldu o zamanlar. Hiç kimse bana altın takamadı. Ama olsun. Bebem doğduğunda koca Allahım bi rahmet verdi, bi rahmet verdi, bütün köyün duasını aldı Velim. Sonra bi bebe daha, bi bebe daha. Artık her yıl bi bebe. Uuuuuuyyyyh ne severdim ben onları, ne severdim. Anan

sana kurban, baban sana kurban... Amanın yedi dağın bir gülü, amanın dağların mor sümbülü... Aliiiii-ış! Koş ebe nenemi çağır. Aliiiiş, koş ebe nenemi çağır. Bi bebe daha!

TOPRAK GİBİYDİM BEN! Aha ekmek ettim bebele-rime, mis gibi. Aha çorba pişirdim. Bulgur aşı ediverdim, ayran çalkaladım. Oh ne güzel ettim, oh ne güzel ettim... Ağaçlarım nasıl büyüyüp damımı aştıysa, bebelerim de öyle büyüyüp naa maşşallah böyle baba-yiğit delikanlılar oldular. Kızlarım su damlası. Kızla-rım su damlası. Öyle nazlı. Öyle güzel. Ama ele gitti hepsi. Ele gitti.

Peki ya n'oldu şimdi? En önce Alışım gitti. Kara top-raklara karıştı. Hani nerde aşım ocağım? Hani nerde evimin şenliği? Toprağım kurudu, ben kurudum, evim damım kurudu... Bebelerim çıkıp gittiler. Ya-ban ellere gitti onlar diyorlar. Toprak yok, iş yok, da-var yok derler. Ben kocadım gayrı. Gözüm görmez, kulağım duymaz oldu. Bilemiyorum dünyanın işleri-ni...

Derler ki, bizim o güzel, yiğit oğullarımızı sevmezler-miş gittikleri yerlerde. Abooooov! O kara gözlerini, o kara bıyıklarını! İşe almak için bizim güzel oğulları, ata bakar gibi dişlerini açıp bakmışlar. Donlarını açıp her bir yerlerine. Bak hele bak! Yalanım yok be! Yap-mışlar. Namuslarına dokunmuş oğullarımın, ama dö-nülmez yollara gitmişlermiş bir kere. Bıçak taşıyorlar diye kızarlarmış. Kız, yiğit olur da, bıçak taşımaz olur mu? Töbe töbe, Müslüman diye kızarlarmış. Bak hele kız! Doğanda da bir, ölende de insan dediğin. Bre Alla-hın zalımları, nerde bunun farkı? Onların burasında üç tane mi var?

Gidin derlermiş şimdi. Kovarlarmış bizim güzel oğul-larımızı, köyümüzün bebelerini.

Hani ya, gelin gelin, gücünüzü, kuvvetinizi, gençliği-

nizi verin verin bize, demezler miydi? Şimdi n'oldu peki? Ya ben bunun hesabını kimden sorayım? Hem de kocadım artık, nasıl sorayım?

Neden gitti benim oğullarım, kızlarım, neden gitti bu köyün bebeleri?

Toprağımız yokmuş. Aha bu toprak değil mi?

Traktörümüz yokmuş, tohumumuz yokmuş, iş yokmuş, para yokmuş... Vay nasıl oldu bu işler.'

Vay ben bir kocamış karıyım. Hasret beni bitirdi vayyy!

Hani geri geleceklerdi?

Hani dükkân açacaklardı?

Hani traktör alacaklardı?

Hani ağa olacaklardı?

Gelenleri de gördük vaayyy! Otomobile binip gelenleri de gördük vayyy!

Kim bunlar kız? Bizim bebeler mi? Bakışları başka, halları başka. Bir bakarsın Alamanyalı, bir bakarsın buralı. Kim bunlar kız? Abooooov, hangi dünyanın adamları? Bizi bir tanırlar sanki, bir tanımazlar. Aşları başka olmuş, işleri başka.

Bebeleri bile başka. Vay ellerim bomboş kaldı. Vay kollarım bomboş kaldı. Tohumum kurudu vaayy!

Vay vay vay!

Ben evimin şenliğini isterim.

Harmanım harman olsun, ocağım tütsün, evimin şenliği geri gelsin isterim.

Ben onu bilmem,

Ben bebelerimi isterim.

Ben bebelerimi isterim.

Vay ben bebelerimi isterim...

2. KADIN-

Ben, diyelim otuz altı yaşımdayım.

Üç çocuğum var. Yeryüzündeki, üç çocuklu, milyonlarca kadından biriyim.

İki kız bir oğlan. Ah, ne şekerdirler bilseniz. Ne şekerdirler...

Valla, şu yeryüzünde, varım yoğum onlar benim.

Tek isteğim onları iyi yetiştirebilmek.

Yani ne bileyim, okusunlar diyorum. Benim gibi cahil kalmasınlar. Kimseye kul olmasınlar, ezilmesinler, hayatlarını kazansınlar.

Üç çocuk dedim, ama aslında bir de büyük oğlum var. Kocam! Valla bir çocuk da o. Bakım ister, nazlatılsın ister... Bütün erkekler biraz çocuk zaten canım!

AHMET, Ahmet hadi uyan canım. HADİ AMA TRE-Nİ KAÇIRACAKSIN.

Hadi canım. Hadi bak çayın hazır.

NAZAN, NALAN, MUSTAFA...

Hadi benim mini mini kuzularım, uyanın.

Lala lala lal lal lom... Karanlıklar uzaklaştı, okul vakti yaklaştı. Aaah ne zor küçücük çocukların tatlı sabah uykusunu bırakıp okula gitmesi.

Hiç kıyamam. Nazaaan! Hadi güzelim, kardeşlerini de kaldır. Hani bıraksalar ben bile uyurum.

PERDELERİ AÇALIM. Oooh hava ne güzel!

HAY ALLAH! AHMET HADİ AMA. GENE AÇ Gİ-DECEKSİN. HADİ HAYATIM.

* KALKTIN MI KUZUM! Aman da surata bakın da...

Ver anneye bir öpücük. Kardeşlerin de kalktı mı? Şüüüşttt! Bağırışmayın. Ne bu kavga sabah sabah.

YENİ BİR GÜN BAŞLIYOR! Bir yeni gün başlıyor. Başlıyor yeni bir gün.

Çocuklar çocuklar uyanın. Hadi Ahmet, uyan Ahmet.
Yüzünü yıkadın mı, çorabını giydin mi?
Ay yere basma. Yemeğini ye, sütünü iç. Yemeğini ye,
sütünü...
Hadi Ahmet! Hadi Ahmet! AHMET. Uyan AHMET.
AHMEEET!
Nalan al sana ekmek. Nazan al sana ekmek. Mustafa
aaa Mustafa...
Uyuma Nalan, uyuma Nazan... Aaa Mustafa Musta-
fa, uyuma Mustafa...
Hani benim kızım, hani benim oğlum...
Hadi saçını tara, hadi çorabını, hadi uyanın, hadi yi-
yin, hadi hadi...
Ağzlar yıkandı mı? Dişler fırçalandı mı? Çantalar ha-
zır mı? Hadihadihadihadiiiii...
AL SANA PARACIK! Sana da sana da...
AL SANA ÖPÜCÜK! Sana da sana da...
GÜLE GÜLE! Güle güle! GÜLE GÜLE! Güle güle...
CIKI CIKI CIKI! Ben işten korkacağıma, iş benden
korksun. Tamam mı!
PENCERELERİ AÇALIM.
Dışarıdan bana ne gelebilir? İslî hava, toz, gürültü.
Ama BİRAZCIK DA GÜNEŞ.
Yerlerde neler var. Ovvvvv! Çoraplar, havlular, pija-
malar, terlikler, oh, oh, oh...
AMA HEPSİNİ TOPLAYINCA
Sessiz bir oda
Ve HALININ SOLMUŞ GÜLLERİ.
Solmuş ama olsun. Gül güldür. Ve?
BİR SİGARA İÇİMİ DİNLENMEK. Oooh! Lüks ha-
yat.
Aaaoooovvvvv! Oturamam.
BULAŞIKLAR VAR, yıkanacak.
SÖKÜKLER VAR, dikilecek.
Musluklar var ovulacak. Ve,

PAZARA GİT MEM GEREK.

Soğan yok. Et yok. Pirinç kalmamış, domates bitmiş. Yoğurt da yok, un da yok. Ooohhhh!

PARA DA YOK. Para da yok. Para da yok.

Bu, ev kirası. Bu, elektrik parası. Bu, yiyecek parası. Bu...

NE YAPMALIYIM? NE YAPMALIYIM?

Mustafam küçük daha bebecik. Süt ister. Nazanım sarı kızım da. Nalanım boncuk kızım da

...İlle Mustafam, ille Mustafam. Küçücük, ufaracak.

...Köfteleri attın mı yağa caaaa! Dağıldı mı mis kokusu, dört dönerler çevremde: OH OH ANNECİK! NE DE GÜZEL KÖFTECİK!

AMA ET PAHALI! Alamıyorum ki!

OLSUN! Soğanı kavururum, bi şöyle, bi böyle. İki çevirir, beş tatlı biber doğrarım.

Üç tanecik de patates. KIRARIM İKİ YUMURTACIK. İŞTE. İŞTE YUMURCAKLARA MAMACIK!

Doyarlar da, beslenirler de.

NE VERSEM ÖĞÜTÜR İNCİ DİŞLER.

ANNE CİKLET! ANNE ŞEKER! ANNE BEBEK!

ANNE OYUNCAK! ANNE ANNE ANNE... AHHH!

Anneye para gerek...

AHMET! EVİN KİRASINI VERMEDİK!

AHMET, bugün elektrikçi geldi.

Ahmet bu para YETMEZ.

AHMET PARA GEREK.

AHMET YAŞAMAK...

AHMET YAŞAMAK GEREK.

Kızma AHMET. BAĞIRMA AHMET.

BEN NE YAPAYIM AHMET?

Benim ne suçum var Ahmet.

BENİM NE SUÇUM...

Tuh Allah kahretsin. Suçluyum. Elbet suçluyum.

Daha çok çalışmalıyım. Tekbaşına, ne yapsın ZAVAL-

LI Ahmet. Daha çok, daha çok...

Ne yapabilirim. Ne ne ne ne?

DİKİŞ DİKERİM. Dikiş dikerim. Dikiş dikişdikişdikiş...

BUYURUN AYŞE HANIM. Eteğiniz hazır. Bluzunuz da. Öbürü de, öbürü de...

Hepsi.

BUYURUN. Buyurun Zeynep Hanım. İşte elbiseniz. İşte kırmızınız, işte sarınız, morunuz, darınız, bolunuz...

Aah bağışlayın Fatma Hanım, yetiştiremedim.

Nalanımın ateşi çıktı.

Mustafam düşüp ayağını incitti.

BUYURUN GÜZİN HANIM, İŞTE MANTONUZ.

OH oh oh! Güle güle giyin. Güle güle giyin...

MAKİNELERİ ÇEKEYİM.

Kolları bastırayım.

Sülfireleri bitireyim.

Nalan ağlama. MUSTAFA gel yanıma.

Nazan, koş yeri süpür, hadi benim kuzum, hadi benim güzelim...

Nalan hadi sen de sofrayı kuruver.

AMANIN MUSTAFA DA İŞ YAPARMIŞ.

PERİŞAN oldu yavrularım. Ne eve bakabiliyorum, ne çocuklarıma...

Hoş geldin Ahmet.

Neyin var Ahmet?

Valla bende para yok Ahmet. Ne varsa verdim Ahmet.

Kızma Ahmet. BAĞIRMA AHMET! AAAA! SEN İÇTİN Mİ YOKSA?

Vurma Ahmet. VURMA VURMA VURMA...

Ne dedin Ahmet? Ahmet ne dedin ne dedin? İŞTEN Mİ ÇIKARDILAR DEDİN?

OY OY OY AHMET? Vay vay vay Ahmet! Ne yapaca-

ğız Ahmet! Ne edeceğiz Ahmet...
GECELERİ DE DİKERİM! Hiç uyumaz dikerim. Di-
kerim dikerim durmaz dikerim.
VERİN VERİN. GETİRİN GETİRİN.
Mantolar gelsin. Bir üç beş on. BİR ÜÇ BEŞ ON...
Etekler gelsin. Beş etek, on etek, yirmi etek... Beş
etek, on etek, yirmi etek...
KUMAŞLAR, kumaşlar, kumaşlar...
GETİRİN getirin... Dikilecek, sökülecek, biçilecek ne-
yiniz varsa getirin.
KESERİM
BİÇERİM
TEYELLERİM, dikerim, makineye çekerim, sülfire
yaparımıyaparımıyaparım... Yetiiiiiişti...
NEEEEEEEE?
AHMET KUMAR MI OYNUYOR?
NEEEEEEE AHMET'İN METRESİ Mİ VAR?
Bu da ne demek?
VAY BU NE BOK YEMEK?
AHMET AHMET AHMET? ALLAH BELÂNI VER-
SİN AHMET!
DEFOL GİT AHMET! Defol git defol git Ahmet...
Ben çocuklarıma bakarım. Bakarım ben.
Vayy nasıl bakarım!
NASIL BAKARIM!
VAYYYY ben şimdi ne edeyim?
Üç çocukla nerelere gideyim?
Anamın yanına gitsem! O BENDEN AÇ.
ANAM!
Anam! Güzel anam... Sahi mi anam?
BAKAR MISIN ÇOCUKLARIMA ANAM?
Sahi, bakar mısın anam?
GİDERİM ALMANYA'YA.
Bak anam, hiç korkma anam. Bak gazeteler bile yazı-
yor. Bak sana okuyayım anam:

"NİÇİN GELİYORLAR! EN BASİT AÇIKLAMA ŞU: SAVAŞTAN SONRA, BATI AVRUPA EKONOMİSİ NÜFUSTAN DAHA ÇOK BİR BÜYÜME GÖSTERMİŞTİR. BU DA BİR İŞ GÜCÜ SIKINTISI YARATMIŞTIR. AKDENİZ ÜLKELERİNDE İSE, ÇAĞDAŞ TIBBIN GELİŞMİŞ ÜLKELERDE GÖSTERDİĞİ İLERLEME, ÇOCUK ÖLÜMÜ VE HASTALIK ORANINI DÜŞÜRMÜŞ, BÖYLECE BİR NÜFUS FAZLALIĞI SORUNU YARATMIŞTIR. BUNUN SONUCU OLARAK DA, İŞSİZ KALAN İNSANLAR, İŞ BULABİLDİKLERİ YERLERE GELMEYE BAŞLAMISLARDIR."

ANLADIN MI ANAM? İŞTE MESELE BU!

BURADA İŞ YOK, ORADA İŞ ÇOK.

BURADA PARA YOK, ORADA PARA ÇOK.

Çalıştın mı kazanıyorsun. Orada paraları kazanıp geliyorsun. Hayatını kurtarıyorsun. BAK ÇOCUKLARI-MA ANAM.

Bak çocuklarıma anam. Kurbanların olurum anam.

Sana avuçla para dökerim anam.

YAŞA ANAM, GÜZEL ANAM.

İŞTE BU KADAR! İşte bu kadar.

İşte bavullar bana, çocuklar anama.

Vay vay vay, ya ben nasıl dayanayım çocuklarıma!

Sarı kızımın saçlarını kimler örecektir?

Boncuk kızımın küçük ellerini kimler sabunlayacak?

Küçük Mustafamı geceleri kimler çişe tutacak?

VAAAAY GURBET!

Gözün kör ola kahpe gurbet.

GECE DEMEZ GÜNDÜZ DEMEZ ÇALIŞIRIM. Anama para yollarım. Para yollarım. BİRİKTİRİRİM! Mark üstüne mark koyarım. MARK ÜSTÜNE MARK!

MARK MARK MARK biriktiririm.

Dönüşte bir daire alırım. Artanı bankaya koyarım.

Belki bir dükkân bile alırım

Her birşeyler alırım...

BİZ SANKİ ALMANYA'NIN ZENCİLERİYİZ! BİZ SANKİ AVRUPA'NIN ÇİNGENELERİYİZ!

BİZİ SEVMİYORLAR! BİZİ İSTEMİYORLAR!

AMA... ZATEN... ZATEN SEVMEYİ DE BİLMİYORLAR. Zaten...

Beş yıl oldu gurbetim benim. Bittim ben. Hasret beni bitirdi.

'DİL BİLMİYORSUN' dediler, öğrendim. Ekeledim, kekeledim öğrendim. Öğrendim...

ALMANYA - DEUTSCHLAND

İş - Arbeit

İşçi - Arbeiter

Fabrika - bay - bayan - işçibaşı - vardiya - sömürü - izin - iş kazası - sömürü - yoksulluk - memleket - hasret - mark-fenik - mark-fenik mark mark markmark-markmark... Öğrendim işte.

'İŞ BİLMEZSİN!' dediler,

ÖĞRENDİM! Oldum bir Bayan Ayşe. Bayan Ayşe aşağı, Bayan Ayşe yukarı yukarı...

AMA...

Ama ben karşımdakilere sevmeyi öğretemedim.

Sevgili öğretmenimiz en önce bunu öğretmişti bize:

'HER ŞEY BİR İNSANI SEVMEKLE BAŞLAR.'

BİR İNSANI SEVMEK!

BİR İNSANI...

ANAM HASTA! Ben yurduma dönmeliyim.

DÖNEMEZSİİİİN!

GİTMELİYİM, GİTMELİYİM... YAVRULARIM ORTADA KALDI. GİTMELİYİM, GİTMELİYİM...

GİDEMEZSİİİİİN!

Gitmeliyim, gitmeliyim, git...

Gidemezsin gidemezsin gidemezsin...

YA BEN ÖLEYİM Mİ!

ÖLEMEZSİİİİN!

BEN ÇOKTAN ÖLMÜŞÜM.

3. KADIN-

A!

Vallahi olmaz böyle şey. Aa! Olmaz doğrusu. Çıldırtıyorlar insanı canım.

Tembel bu adamlar bir defa.

Bizim işçileri söylüyorum. Tembeller.

Ellerine bir fırsat geçse! OOOO, aman Allahım sen koru!

Ne o, ben yabancılaşmışmışım! Ben Almanlara bayılıyormuşum. Ne o, vay efendim, benim kocam Almanmış. Evet! Evet öyle! Evet ben Almanya'da yaşamaya bayılıyorum.

Töbe tövbe...

Yahu, burada hayat var hayat!

Şu evime bakın! Sıcak suyum, soğuk suyum gürül gürül akıyor. Sonra mobilyalarım.

Şu evin şıklığına bakın.

Aç güzelim renkli televizyonunu, geç karşısına, dünyayı unut. O olmadı aç videonu.

Aman neler seyrediyoruz, neler seyrediyoruz.

Vallahi, dünyanın cennet köşeleri evimizin içinde.

Sonra Hans çok iyi adamdır.

Haso'cuğum diyorum ben ona.

Çok iyi anlaşıyoruz. Tam benim kafada.

İşi iyi, parası bol,

kimsesi de yok.

OOOOOH!

Daha ne isteyeyim Allahtan.

Haso araba delisi. Boyna araba değiştirsin.

Bir de durmadan seyahat. Aman ne geziyoruz, ne geziyoruz!

Avrupa'da, görmediğim yer kalmadı.

ONLAR DA ÇALIŞSINLAR, KAZANSINLAR, ADAM GİBİ YAŞASINLAR EFENDİM. LAF MI BU YANI!

Vallahi, insan bunların yüzünden, milliyetini söylemeye utanıyor.

Bir, köyden kente göç lafı çıkardılar ortaya. Ne rahatımız kaldı, ne huzurumuz. ,

Aman rica ederim, Allahın dağlıları! Kalkıp şehirlere geldiler: Otursanıza köyünüzde...

VALLAHİ ŞEHİRLERİN HAVASINI BOZDULAR.

Dillerini düzeltmezler, kıyafetlerini düzeltmezler.

E, OLMAZ VALLAHİ.

Ne diyordum, haa, hadi memleketimizde neyse. Göz yumuyoruz bunlara. Amaaa, bir de kalkıp buralara gelmezler mi!

OLMAZ VALLAHİ!

Sokakları, caddeleri sardılar.

REZİL OLDUK ALMANLARA, REZİL!

Burada yiyecek içecek dolu, bunlar köyden bulgur getiriyorlar. Bak bak bak! Ne o, mark biriktireceklermiş.

Hangisine sorsan, hemen memlekete döneceğini söyler.

HANİ NERDE? ALDILAR MARKIN TADINI. Dönmedikleri gibi, peşlerinden sülalelerini de sürükleyip getirdiler.

Vallahi, inanır mısınız, sokakta görünce aklım çıkar onlardan olduğumu anlayacaklar diye.

Bir şey sormaya kalktıkları zaman hemen HAYIR HAYIR, NO NO, NAYN NAYN diyorum.

Nedir o palabıyıklar canım! Ya, nedir o kadınların kıyafetleri!

Ne yapıp yapıp bunları geldikleri yere, köylerine yollamalı. Aa! Bey beyliğini köy köylüğünü bilmeli canım! Bakın adamlara, Almanlara, nasıl kibar kibar konu-

şurlar. Sessizce, yavaş yavaş... Apartmanlar nasıl temiz, sakın! Bir de bizimkilere bakın. Bir gürültü, bir şamata, bir kavga... Ne o Akdenizliymişiz de, sıcak-kanlıymışız da, kanımız kaynıyormuş da... DA!

Hadi canım! Uygar değiliz uygar. Bütün mesele bu işte.

Ya o soğan sarımsak kokusu?

Allah cezanızı vermesin.

DELİRTİYORLAR ALMANLARI!

Söz aramızda, ha haay! Hani ben de pastırmaya falan bayılırım, ama yemiyorum. Ne olur canım, ölmem ya!

Zaten burada eti öyle çeşitlere sokmuşlar ki, aman yarabbi, neler yok, neler yok!

AMAN AMAN VALLAHİ, BU ALMANYA'DAKİ YABANCILAR MESELESİ DERT! İNANIN DERT.

Geçen gün, bir konuşma vardı televizyonda. Diyordu ki konuşmacı:

'BU İNSANLARI, YERLERİNDEN, KÖYLERİNDEN SÖKÜP GETİRDİNİZ. O YAŞA GELİNCEYE KADAR EDİNDİKLERİ TÜM ALIŞKANLIKLARINDAN AYIRDINIZ...'

Doğruuu! Nerde güzelim köyler, kırlar, nerde makineler. Kolay mı bu sıkı disipline alışmak!

Bunları düşününce, acımıyor değilim doğrusu bizim adamlarımıza.

BAZEN BEN DE KIZIYORUM ALMANLARA.

Madem diyorum,

bak bizim Hans da böyle düşünüyor,

ha, madem diyorum, bu kadar ilerlemiştiniz,

her konuda ilerlemiş adamlar çünkü,

o televizyondaki konuşmacı da aynı şeyleri söyledi,

'Bütün bu ilerleme, uygarlık kim için? İnsanlar için, insanlık için değil mi?' dedi.

Bu insanları, yerlerinden yurtlarından edip buralara

getirdiniz.

Adamlar ya buraya alışamayıp ruh hastası oluyor, ya da buraya alışırsa, bu sefer, değil mi, ama memlekete dönünce, bu sefer oraya uyamıyor. Çünkü değişmiş oluyor.

Yahu bu, iki iki daha dört değil mi?

Ha, madem bu kadar ilerlemiştiniz de, şu benim bile aklımın erdiği şeyi hesap edemediniz mi?

NE OLACAK ŞİMDİ BU ADAMLAR? KİM ŞİMDİ BU ADAMLAR?

OF!

Arkadaşlarım bana kızıyorlar. 'Sen zengin Almanı bulmuşsun. Keyfin yerinde, dünya umurunda değil.' diyorlar.

Haksızlık ama bu.

Ben Hans'ı seviyorum. O da bana bayılıyor. Bizim memleketi de çok seviyor. Her yaz gidiyoruz.

Denize giriyoruz. Dolaşıyoruz. Aman ne eğleniyoruz, ne eğleniyoruz anlatamam. Bizde de turistik yerler bayağı ilerlemeye başladı, ama ah, turizm Avrupa'da. Avrupa bambaşka canım, bambaşka.

BEN AVRUPA'DA YAŞADIĞIMA ÇOK MEMNUNUM.

BANA NEDEN KIZIYORLAR ANLAMİYORUM.

ÖNEMLİ OLAN SEVMEKTİR. Eeeee?

YOK DÜNYA KARMAKARIŞIKMIŞ, YOK ÜÇÜNCÜ DÜNYA SAVAŞI ÇIKABİLİRMIŞ, YOK NÜKLEERENERJİ BILMEMNESİ DÜNYAYI TEHDİT EDİYORMUŞ!

Aman ne yapayım canım! Bunları değiştirmek benim elimde mi yani? Ben yaşamama bakıyorum.

VALLAHİ, İNANIN HAYATIMDAN ÇOK MEMNUNUM.

Biz yemeyi içmeyi de çok severiz. Hans da ben de...

Bir masa hazırlarım. Yok yoktur üstünde. Hans zevk-

ten dört köşe olur.

VALLAHİ!

Hele kafaları da bulduk mu, gelsin çiftetelli, gelsin göbek havası.

Ha haaaay! Vallahi Almanlar da başladı bu göbek dansına. Benim Alman dostlarım var.

Hepsi saygın kişilerdir. Doktor, mühendis. Öyle sıradan kimselerle görüşmem zaten.

Hans'a zaten öğretmiştim. Şimdi onlar da öğrendiler.

Ha haaaay! Ay bi görseniz ne eğleniyoruz, ne eğleniyoruz. Hep beraber bi göbek atışımız var,

ha ha ha, ölüyoruz gülmekten.

Gene çenem açıldı. Benim gene sıla hastalığım tuttu demektir bu!

Memleketimi özleyiveriyorum.

Başlıyorum anlatmaya.

Ama, ah! Oraya gidince de Almanya burnumda tütüyor.

OOOOOF OF! Yuvarlanıp gidiyoruz işte.

4. KADIN-

Hoouooooofh!

Sabahattin içkimi lütfen! Hooh! İhtiyarlıyorum. Mersi canım. Çok mersi. Ne o gidiyor musun? Sen yaşamayı kaçırmışsın oğlum. Uçağı kaçırsan ne yazar? Anlamadım?

Ooooo! Evet! Ama, biliyor musun bu sadece dansımızın değil, aşkımızın da sonu!

Söyle söyle açık söyle. Geveleme.

VIZ GELİR!

Ben yokum nasıl olsa. NAMEVCUT! Güle güle!

NERMİN?

Nermin gelsene. Ne kaçtın öyle köşelere?

Neyin var? İyi görünmüyorsun!

Gel şöyle, otur karşıma bakayım.

Ne oldu? Ooo! Demek gitti. PES! Akılsız herif!

Bırak gitsin. Ondan hayır gelmeyeceğı belli değil miydi?

Beklenen HAYIR da ne ki zaten! Bir evin olacak. Bir de adın: EVLİ KADIN!

Allah belâsını versin. Böyle koşullanmışsınız işte.

Yahu, senin mesleğın var, paran var. Yaşa kendi kendine, keyfine bak. ÇOCUK MU? YAP Bİ ÇOCUK! Hoşuna giden, sağlıklı birinden yap bir çocuk. Toplum mu? Peh! Canı cehenneme toplumun.

Namus? Güldürme allahaşkına.

Ne namusu be! Hangi namus? Nedir namus dediğın? Açık seçik bir tanımlamasını yapabilir misin? Kim namuslu kim namussuz ayırabilir misin? Şöyle kesin bir çizgiyle?

Bak, örneğın ben namusluyum.

Kendimi, yaşamımı ve eyleyimi açıkça ortaya koyabi-

liyorum.

Sabahattin! İçkimi! Double olsun.

İşte on altı yaşında küçük bir kız! Ben. Binay.

İşte ben: Beş dil biliyorum su gibi.

Bir, Türkçe. İki, Rusça. Çünkü anneannem beyaz Rus.

Üç, İngilizce. Çünkü kolejde okuyorum.

Dört, Fransızca, yardımcı dil.

Beş, Rumca. Arnavutköylüyüz. Komşularımızın çoğu Rum.

Şimdi,

On altı yaşında olup da, su gibi beş dil konuşan, ve kolejin en parlak öğrencilerinden biri olan bu çocuk için,

ne denir efendim?

BRAVO! HARİKA BİR ÇOCUK,

mu denir sanıyorsunuz? Yok efendim, yok efendim...

Çocuğa biraz daha yakından bakar mısınız lütfen!

Çocuk güzel. Hayâl edin bu yüzün on altı yaşını.

‘Aman okusun bu çocuk, aman yetenekleri geliştirilsin!’ denmez. Hayır.

‘Aman ne güzel kız, aman ne güzel kız!’ denir. Ve hemen eklenir:

‘Aman bu kızı kaçırmayalım. Aman bu kızı kaptırmayalım!’

Ve KAPTIRMADILAR.

Benim on altıncı yaşımı kaptırmadılar.

Bizim sokağın köşesindeki, çift kapılı, mermer merdivenli güzelim konağın yerine on iki katlı o berbat apartmanı diktiren profesör beyin oğluna alıverdiler.

ÜÜÜÜÜÜÜF! Be! Hayat hikâyemizi mi anlatacağız yani burada.

Doldursana be Sabahattin. İyi çocuksun, ama hiç hal-den anlamıyorsun.

Boğuluyorum bu akşam ben. Boğuluyorum işte. Hoo-

of! Nereye gitti bu Nermin?

**HADİ KÜÇÜCÜKKEN EVLENDİRDİLER DİYE-
LİM.**

Bari, doğru dürüst bir evlilik olaydı ya!

Yeryüzündeki, evli, iki üç çocuklu, milyonlarca kadından biri olsaydım ya.

Neydi beni evlendirdikleri genç adam biliyor musunuz? Şu profesör beyin oğlu;

BİR ALKOLİK! ve iktidarsızdı. **İKTİDARSIZ- Dİ.**

Ne zor geceler! Ah ne zor geceler şu küçücük kız için. Ne zor be!

Şu şasırp kalmış küçük kıza bakın. Sabahlara kadar oradan oraya sürüklenen.

Seks konusundaki acemiliği yüzünden, sarhoş bir adamdan, sabahlara dek dayak yiyen.

Allahaşkına sus. Suuuus! Saçmalığın gereği yok.

Allah kahretsin. Allah...

Bir çocuğum olsaydı bari.

Her şeye katlanırdım. Doğursaydım. Doğurmayı bilseydim.

BİR ÇOCUK İSTİYORUM!

Kendim gibi güzel yüzlü, güzel gözlü, minicik bir bebek istiyorum. O küçücük ellerini öpmek, onun gıdısını koklamak istiyorum.

Adama bakın, alkolik ve iktidarsız oğluna, komşunun güzel kızını alarak, kapatarak oğlunu kurtarmayı amaçlıyor.

NE ALÇAKLIK! Alçaklar.

Ya komşunun güzel kızının aklı? Yaa! Onu hesap edemediler işte. Silâh geri tepti.

Evdeki toplantılar, eve girip çıkan genç öğrenciler, tartışmalar, Prof. beyin öğrencilerine verdiği dersler, insan hakları, kadının durumu, dünyanın, bu rezil dünyanın üç kâğıtçı düzeni, bu arada Prof. beyin ikiyüzlü yaşamı, kara parasının kaynakları derken, bizim kü-

çük kız, o akıllı küçük Binay'cık,
yani ben,
üniversite eğitimi yapıverdi arada. Kendi kendine yetiştirirdi.

SONUÇ?

Bakın sonuç ne oldu;
BİR GÜN, VURDU KAPYI ÇIKTI EVDEN.

NEREYE?

DÜNYANIN ORTA YERİNE!

Ne gidecek yeri vardı, ne kimsesi. Anası ölüm döşeğinde.

NE YAPACAK ŞİMDİ?

Profesör beyin bütün dişleri
diken diken olmuş sakalları
pipoları, gözlükleri peşinden geliyor
YAKARIM SENİ! YAKARIM SENİ!

Anası ağlar; **YAKTIM YAVRUMU! YAKTIM YAVRUMU!**

Koklayın bakın, benim geçmişimdeki yanık kokularını alıyor mu burunlarınız?

Jean Patou... Tabac... Babe... Yves Saint Laurent... Brut... Mystere de Rochas...

Bu kokular bastırıyor hanımlar beyler bastırıyor. Ha ha!

PEKİ BU YANIK MAL NE OLACAK ŞİMDİ? diye tasalara düştü o namuslu, iyi insanlar.

Ah o iyi insanlar.

Yaş yirmi iki. Güzellik prima!

HAYDİ YANIK MAL VAR! Haydi yanık mallar var... VAH VAH VAH! VUAH VUAH VUAH!

Dediler bazıları.

Ah ah ah! N'apsak, n'apsak n'apsak dedi başkaları. Sonra bu iyi insanlar, halalar, teyzeler, amcalar, dayılar ve saireler...

'KURTARALIM KURTARALIM KURTARALIM.' di-

ye parçalanmaya başladılar.

Ulan ne dünya be! Kim kimi neden, nasıl kurtarıyor ki?

HE, HE, HE!

VE,

Beni KURTARDILAR!

Büyük sanayi ülkesi, büyük büyük Almanya'ya doğru savurdular.

HOOOOP! Almanya. (*Dili dişlerinin arasında dalga geçer.*)

Küçük CİCİ bir İŞÇİ!

Benim için Almanya neydi biliyor musunuz?

İşte benim için Almanya:

Dört köşe bir oda. Tüpe bir pencere.

Helâyla musluk dışarıda. Herkesin sümkürdüğü, herkesin pis, kirli sular sıçrattığı bir koridorda...

Her sabah, her sabah, erkenden fırla, acele et, acele et, koş koş koş...

Yukarıda bir gökyüzü vardır belki ama. BAKMA! VAKİT YOK!

Çabuk iş yerine. Bir dakika bile gecikemezsin. Makineler affetmez. BAŞLA! (*Bir krize girer.*)

VONGUN VONGUN VONGUN! VIDIGINI VIDIGINI VIDIGINI... FINK fink FINK fink FINK fink...

VONGUN VONGUN VONGUN... HOOOO-OHHHHHHH!

YAPAMADIM. Daha yirmi bir yaşıdaydım. Küçüktüm. Yapayalnızdım.

Çok GÜZELDİM.

GEL! dediler. GEL gel gel gellll...

Gittim ben de. Işıklara, kürklere, pırlantalara.

Kumar oynadım. Her şeyimle. Yaşamımla, insanlarla, kaderle...

Neniz var? OOOOOV! Kâğıt istemez. Hop hop hop!

Sinirlenmeyelim beyler. He heeeey! Blöf yapıyorsu-

nuz! VE, ben kaçıyorum. Evet, evet? Övvvv!
Harika. Bir dakika. Aaaa! Bir dakika dedik. Şimdi!
EVET! REST!

Ne olacaktı sanıyorsunuz? Her şeyi vardı o küçük kızın. Akıllı, fikri, güzelliği, yeteneği, her şeyi. AMA, PARASI yoktu efendiler, parası. PARA diye bir şey var beyler! Phüüüü...
Ah bu dünya!

Bir kısım insanlar, hayvan gibi çalıştırılıyor, toprakları, güçleri, ruhları sömürülüyor. Bunun sonucunda PARA başka bir kısım insanların elinde birikiyor.
Bu hepimizin bildiği bir şey. Öyle değil mi? Bu dünyadaki sömürü düzeninin kabaca tanımlanması değil mi?

Böylece, birtakım insanlar sürünürken, öbürleri ki-bar, ince, entellektüel bir hayat yaşıyorlar.
ŞİMDİİ...

HİÇ kimse bunun nedenini, hesabını sormayacak mı?

Kimden sorulur bu hesap?

Ben soruyorum işte. Ben, Binay Karaeski.

Her şeyim var biliyor musunuz? Zengin bir kadını. Rahatım beyde yok.

Evet, her şeyim var. Irz, namus, ahlâk, saygınlık, dürüstlük dışında ne ararsanız her şey!

Pırlantalar, altınlar, antikalar, gayri menkul, oğoooo...

AMA, ya bu boşluk! Boşluk, boşluk...

Nedir bu boşluk dediğimiz?

Bir şey gerek bana.

Ayağa kalkıp dinelmeli, bir yol tutturup yürümeliyim.

İnsanca yaşamak istiyorum.

Ama,

İnsanca yaşamak nasıl bir şeydir yeryüzünde bilemiyorum.

İN SAN CA YA ŞA MAK NASIL BİR ŞEY DİR Bİ
LE Mİ YO RUM.

Siz biliyor musunuz?

Efendim?

Bir bilen yok mu?

5. KADIN-

ONU BUNU bilmem. Ben insan gibi yaşadım. Hem kendimi kurtardım hem ailemi.

Kimselere söz söyletmem. Yooo! Öyle her babayiğitin harcı değil.

On iki yaşında otuzuma kadar yatalak bir ana baktım ben.

Hayır efendim. Kolay değildir. Çekmeyen bilmez.

HİÇ ÇOCUK OLMADIM. Hiç oyun oynamadım.

HİÇ GENÇ KIZ OLMADIM. Hiç süslenemedim. İş iş iş... Sabahdan akşama kadar iş...

ANAM ÖLDÜ, BABAM EVLENDİ, ÜVEYANNEM BENİ İSTEMEDİ, HEP BİLİNEN HİKÂYE İŞTE.

ORTADA KALDIM.

Ne oldu, nasıl oldu anlayamadan, bir de baktım evlenmişim.

Osman! Ah canım. Ne iyi insandı.

HEMEN PEŞ PEŞE İKİ ÇOCUK DOĞURDUM. İyi ki doğurmuşum. Hiç pişman değilim. İyi ki doğurmuşum.

Yedi sekiz yıl ne güzel yaşadık. Ne kadar mutlu olduk. Çocuklarımızı büyüttük. Ah canım.

AMA BİR TRAFİK KAZASI!

Koca da öldü mü sana!

İşte ondan sonra başladım koşturmaya. Zaten mezar taşıma, 'Koşturdú, Dalaştı, Kazandı' yazdıracağım.

Çünkü, ömrüm dalaşmakla geçti.

Önce maaş işinden başladık;

AMAN MÜDÜR BEY, İKİ ÇOCUKLA NE YAPARIM BEN?

Hâlâ bağlanmadı emekli aylığımız. Perişanız altı aydır.

Aman rica ederim yapmayın.

Nüfus idaresi size, siz sekretere, sekreter bakanlığa, bakanlık nüfus idaresine, nüfus idaresi muhtarlığa, muhtarlık oraya, orası buraya...

MÜDÜR BEY MÜDÜR BEY, AYLAR GEÇİYOR, bu nasıl iştir müdür bey!

BU İKİ ÇOCUK AÇ MI DURSUN?

BİZ TAŞ MI YİYELİM MÜDÜR BEY? TAŞ MI YİYELİM?

Yaşamak için savaşıırken, uçan kuştan fayda umacaksınız.

TAŞ mı dedin. TAŞtan da fayda gelebilir diye düşünürsün.

Okul tatil olunca oğlanı taş işçisi verirsin.

ZOR İŞ! derler. Yüreğin parçalanır. Ama olsun. Yaşamak da zor.

Oğlan, sıskacık oğlan, sabah erken işe koşarken, boşanır ağlarsın.

YOOOO! Ağlamadım. Hayat bu.

KİMİNE HAY HAY, KİMİNE VAY VAY. Ne yapalım çalışmayana ekmek yok.

Hep böyle dedim.

AMA KIZ! Kız perişan etti beni. Basardım feryadı:

Kızım kızımı?

NE BU SENİN HALİN KIZIM?

Sen ayna karşısından ayrılmaz mısın. Ölüyorum ben burada. Çamaşır, ütü, sökük dikik...

Anlaşıldı, anlaşıldı. Bir işe yerleştirmek gerek seni, dedim bir gün,

GELSİN GENE KOŞTURMA. Ona buna boyun eğme.

Alo! Alo Hüseyin Bey. Evet efendim. Evet Hüseyin Beyciğim, sepet Hüseyin Beyciğim. Teşekkür ederim, Allah razı olsun Hüseyin Beyciğim. Sağ olun Hüseyin Beyciğim. Yarın yolluyorum Hüseyin Beyciğim...

Hüseyin Bey dediğin de ciğeri beş para etmez herifin

biri, ama ne yapacaksın!

NE YAPACAKSIN, YAŞAMAK GEREK. ÇALIŞ-
MAK GEREK, PARA GEREK.

ÇALIŞMAK, çalışmak çalışmak gerek.

BAK ALMANLARA, dedim bir gün kendi kendime,
düşünüp dururken,

İkinci Dünya Savaşından sonra yerle bir olan Alman-
ya'yı ne hale getirdiler.

Neyle? Çalışarak...

ALMANYA,

Der demez bir ışık yandı, na şuramda, kafamda.

Aaah! Na kafa! Hay Allah! Ben nasıl akıl edemedim
bunu?

diye dövünmeye başladım.

Burada sana iş bulunur mu a sersem kadın! Üniversi-
te mezunları açıktayken...

A aptal. Sen ortayı bile bitirememişken. Ya hizmetçi-
lik yapacaksın, ya...

GİTSENE ALMANYA'YA.

GİTSEM YA ALMANYA'YA dedim kendi kendime.

Bak adamlar, gelin gelin gelin diye paralanıyorlar. İş
var, para var...

Her şey var Almanya'da.

BANA NE DİNLERİ AYRIYSA. HERKESİN DİNİ
KENDİNE. ONLAR DA İNSAN BİZ DE. BEN YAPA-
RIM İŞİMİ, ALIRIM PARAMI.

Bi baktım Almanya'dayım. Kolay olmadı. Ama, kolay
olan ne var şu dünyada!

BAŞLADIM ORADA DA SAVAŞMAYA: (Burada bir
süre tarzan Al Mancası konuşur.)

Ya ya Bay (A) siz çok haklı. Var ben daha çok çalış-
mak.

Ya Bay (A) evet, daha çok dikkat ederim. Tamam Bay
(A). Olur Bay (A). YOOOOOYOOOOOYOOOO, yo
Bay (B) iki çocuk! Çocuk çocuuk! Benim için önemli

olan para kazanmak.

Yok lay lay loy eğlence. Tamam mı Bay (B). Yürü bakalım. Yürüüüü...

ANLAMADIM! Ne, ne? Yapma Bayan (C). İşim başımdan aşkın. Konuşturma beni şimdi.

Açtırma benim ağzımı. Tamam mı! Ağzımı açtırma. Yaya, anladık Almanlar çalışkan.

Ya biz? Olsun sizdeki fabrikalar, olsun sizdeki para, mark mark, olsun sizdeki endüstri de.

Neden mi yok? Orasını karıştırma şimdi. Tam anlatırım ben de sana bu yarım Almancayla.

Bunlar yok ama,

Bizde de başka şeyler var.

NEŞE var, sevinç var, gülüyüz var. AŞK var AŞK. Nasıl denir, sevmek yani. SEVMEK. Biz insanları çok severiz.

Ama para, para yok. Çünkü iş yok. İşsizlik var. Bana bir İŞ gerek Bayan (C) bir de SEVGİ.

Eğer sen beni seversen, ben de seni seversem, bana işte o gerek. Anladın mı Bayan (C)?

Yooo, hiç ezilmedim. Çatır çatır, çatır çatır...

Almancam bozuktu, ama çenem kuvvetli. Aklım yerinde. Herkesin hakkından geldim.

Herkesin ağzının payını verdim.

ON İKİ YIL TELEVİZYON FABRİKASINDA ÇALIŞTIM.

AH! Zordu. ZOOR! On iki yıl iğne deliğinden deve geçirdim.

Dayandım. DAYAN, dedim. Başka çarem yoktu. Dayandım.

Çarem olsa ne işim var elin memleketinde, kendi gül gibi memleketim dururken.

Öldüm, bittim, dayandım gene de.

Ama GÖZLERİM! Gözlerim dayanmadı. Gözlerim gidiyordu elden.

Aklım gitti başımdan. DÖNDÜM MEMLEKETİME.
OHHHH!

Bir daire aldım. Girdim içine. Uzattım bacağımı. Tan-
rım dedim, sana şükürler olsun. Rezil olmadım şu
dünyada. Hayatımı kurtardım çok şükür!

Önce oğlanı nişanladım. Arkadan kızı evlendirdim.
Çektim bir oh daha. Artık benden rahatı yok DİYOR-
DUM? Ama, olmaaaz!

ALMANYA'DA İŞÇİYMİŞ.

Bak bak bak. Bu sefer de bu çıktı. Baktım aşağı görü-
yorlar beni:

ALMANYA'DA İŞÇİ!

HIİTTTİR ETTİM HEPSİNİ. Şöyle bir bakıyordim te-
peden tepeden. Yallah!

BEN ÇALIŞIP HAYATINI KURTARMİŞ BİR KADI-
NIM! DÜNYA VİZ GELİR BANA!

Arkadan oğlanın kaynanası çıktı başıma. Ben onların
ailesine lâayık değilmışım.

Girişiverdim aptal karıya.

ÖYLE Mİ, öyle miii efendim!

Demek beyiniz, müdürlerin müdürü. Aman ne iyi!

Bizimki, küçücük bir kâtip parçacığıydı.

YAAAA! Demek eliniz sıcak sudan soğuk suya değme-
di.

Harika vallahi! Oysa ben, eşşek gibi çalıştım ömür bo-
yu hanımefendiciğim. Eşşek gibi.

Ah ah ah, müdüroğlu müdür kocanız, sizi Avrupalar-
da gezdirdi. Ne güzel!

Demek üç daireniz, bir yazlık eviniz, bilmem kaç bin
liralık mobilyanız, mücevheratınız var.

Efendim? Arabanızla yatınız, dededen kalma yalınız-
la, çekme katınız da caa ha!

HA HA HA! Vallahi ha ha ha... HHİİİYYYHHH! Ay!
Ay tıkanıyorum.

Vay benim garipçik, öksüz, nasipsiz oğulcuğum vaaa-

ay!

Hanımefendiciğim, iyi hoş da, Allah daha ziyade etsin de, benden yana da helali hoş olsun da, bir soru sormak istiyorum.

Hani şu insanlar var ya, çürük dişleri, şiş karınları, sapsarı suratları, hasta bakışlarıyla, işsiz, aç, bakımsız... Sokaklarda yaşayan, köprü altlarını, harabeleri dolduran insanlar.

Aç uyuyan, anne ekmek diye ağlayan çocuklar, işsizlik yüzünden intihar edenler,

bunalıma girenler,

dünyamızı saran çılgınlık, alkol, eroin, esrar... Tüm bunlar için ne diyorsunuz?

Siz böyle bu kadar rahatken, değil mi, ne demeye geliyor bu rezillik?

Öyle değil mi hanımefendiciğim? Bu insanlar lâayık mı sizinle aynı dünyada yaşamaya?

Olmaz vallahi! Adaletsizlik bu!

YOOOOO! Hiç kaçırmam. Püüüüh!

Ama nasıl şaşırmıştı. Şaşırsının. Aptal karı.

Ben kurtarmışım kendimi. Evim var, param var. Çocuklarıma karşı vazifemi yaptım. Ben şaşıracak değilim ya.

Amaaaaa, ne haber DOKTOR DA ŞAŞIRDI.

YAA!

Bakmayın öyle esip gürlediğime. Teselli arıyorum kendime.

Şaştı doktor. Bağırdı.

AMAN HANIM, NE YAPTIN BU VÜCUDU SEN? NASIL KULLANDIN BU VÜCUDU BÖYLE?

Ne kalp kalmış ne mide. Barsaklar sarkmış na burama. Tansiyon, romatizm...

Bak garibin kaderine. Böyle mi olmalıydı?

BİRAZCIK DİNLENMEK, BİRAZCIK YAŞAMAK BENİM DE HAKKIM DEĞİL MİYDİ?

AMA OLSUN!
OLSUN, YENİLMEDİM YA ŞU FELEĞE!
N'APALIM, CANIMIZ İÇİMİZDE SAĞ OLDUKÇA
BU DÜNYA BÖYLE DÖNDÜKÇE
BU AKIL BENDE OLDUKÇA
UMUT KESİLMEZ!
Ne demiş şair, bizim kız hep söylerdi:
İNSAN TÜKENMEZ
BEN YENİL MEM.
HASTALIKLARIN DA ÜSTESİNDEN GELİRİM!

KADIN-

DÜŞ MÜ BU?

DÜŞ MÜ GERÇEK Mİ?

ORADASINIZ GÖRÜYORUM.

ACIYA TUZ BASTIM.

GÖRDÜNÜZ.

BENİ ANLADINIZ!

İŞTE BU BENİ GÖNENDİREN.

ANLAŞABİLİRİZ

BUNU TA İÇİMDE DUYUYORUM.

Nezihe Meriç

SULAR

AYDINLANIYORDU

SEVDİCAN

Nezihe Meriç'in 1967'de yazdığı ilk oyunu *Sular Aydınlanıyordu*, 1953'te yayınlanmış ilk öykü kitabı *Bozbulanık*'taki 'Özsuyu' öyküsünün kahramanı *Hayriye*'nin çevresinde gelişir. O öyküde de olduğu gibi *Hayriye*, kiracı olarak taşındığı evin eski, bakımsız sokağını cennete çevirmiş; aklını, sezgisini, sevgisini, yaşama gücünü üreterek, çevresindeki insanları eleştirerek yaşamını anlamlı kılmaya çabala-yan bir kadındır. Bir nedenle bütün sokak halkını ilgilendiren ve so- nu karakolda biten bir olaya karışır. Kendisi sahnede görünmez, an- cak toplumun çeşitli kesimlerinden gelen –ve tek bir oyuncunun oy- nadığı – dokuz ayrı kadın, bu olayı kendine göre anlatır, yorumlar- ken, hem *Hayriye*'yi hem de bu dokuz kadını, karşıtlıkları içinde, ta- nımış oluruz. Oyun 1968'de Devlet Tiyatrolarında, 1976'da Şehir Ti- yatrosunda sahnelenmiş, 1987-88 ve 1991-92 yıllarında Devlet Tiyat- rolarında yinelenmiştir.

Nezihe Meriç'in ikinci oyunu *Sevdican* da ilk oyunu *Sular Aydınlanı- yordu* gibi tek kişilik bir oyun. Tek bir oyuncu, altı kadını canlandı- rır. Yurtdışına göç sorununa eğilen oyun, altı kadın aracılığıyla bu ol- gunun çeşitli yönlerini sergiler. Anayurtları ile dış ülkelerdeki yaşa- maları arasında sıkışıp kalmış kadınlar "Kim kime neyi anlatabilir bu çıl- gın dünyada?" inancının umutsuzluğuna karşı insanları savaşa çağırır gibidirler. Son kale ayakta kalmalı, insanlar birbirini anlama umudu- nu yitirmemeli, bu yöndeki çabalarından hiç vazgeçmemelidirler.

ÜLKER İNCE

Kapak resmi : MODİGLIANİ

KDV içindedir

ISBN 975.510.440-2